opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 10 זייטען

פרייע פאלקסבלאט

№ 237 | Łódź, Wtorek, 11 października 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, י״א תשרי תרצ״ג | № 237

Adres Redakcii i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 .אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע : לאדז, פעטריקאווער 21, טעל

בעקאנטמאכונג.

די בעוואוסטע פירמע

A. RAPAPORT i SYNOWIE, BIELSKO

Fabryka sukna

וואס בעזיצט דעם פאבריקס=לאגער איז לאדז, פיעטריקאווער 39, טעל. 124=23 מאכט בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז זי האט ערעפענט

א פיליאלע אויף 12 נאוואמיעסקא 12

וואס בעזיצט אויף לאגער צום איצטיגן הערבסט און ווינטער-סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון זעמטליכע קאמגארן=אויסארבייטונגען פון די שענסטע פארבען און מוסטערן, ווי אויך גלאטע און מאדע=ווארען אלעס צו געניגע פאבריקס=פרייזען.

הורט און דעטייל! סאלידע בעהאנדלונג. הורט און דעטייל!

6918

JÓZEF FRÄNKEL, BIELSKO

ZNAK OCHR.

FABRYKA SUKNA JÓZEF FRÄNKEL BIELSKO DEKATYZOWANY

Fabryka sukna

עמפפעהלט דער געעהרטער קונדשאפט צום הערבסט און ווינטער=סעזאן דעם גרעסטען אויסוואהל פון איהרע פיינסטע אויס-ארבייטונגען פון קאמגארן אין די שענסטע מוסטערן און פארבען, אזוי-גוט מאדע= ווי גלאטע=ווארעז

אין איהר אייגענעם פאבריקס=לאגער

אין לאדז, פיעטריקאווער 27 פראנט 1 שטאק טעל. 192-28

ווי אויך ביי איהרע ג׳ אפנעהמער. די ג׳ קונדשאפט ווערט געבעטען אכטונג צו געבען אויף אונזער פאטענטירטע שוצמארקע, וואס איז א גאראנטיע פאר די פיינסטע ביליצער סחורה.

אריגינאלע פאבריקס=פרייזען.

הזכרה

היינט, דינסטאג, דעם 11-טען ד. ח. צום 1-טען שמערצליכען יאהרצייט פון אונזער ליבען און אונפערגעסליכען

נ״ע יעקב שטיין

קומט פאר 11 א זייגער פארמיטאג אין דער שוהל „באר מרים״, נאווא-זאזשעווסקא 18 א הזכרה און 1 א זייגער בייטאג קומט פאר אויפ׳ן בית-החיים די ענטהילונג פון דער מצבה, צו וועלכער אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען.

די פאמיליע.

6227

DYREKCJA

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego,

SPÓŁKI AKCYJNEJ,

(Elektrownia Łódzka)

zawiadamia PP. Odbiorców, że ceny energji elektrycznej za miesiąc WRZESIEŃ 1932 roku, obliczone na dzień 7 października 1932 roku stosownie do §§ 75, 80 81, 82 i 96 uprawnienia rządowego Nr. 12, wynoszą za jedną kilowatogodzinę

dla światła 92,31 gr.,

dla siły 34,19 gr.

z opustami, przewidzianemi w uprawnieniu rządowem. 6217

Zarazem zaznacza się, że obliczona podług uprawnienia i podana powyżej cena nie wpłynie na zmianę dotychczas pobieranych cen za energję elektryczną.

ברוך הבא!

יודעל קאפעלוש

אין מיט

אתרוגים

לולבים והדסים פון טריעסט שוין דא!

צו בעקומען אין הורט און ענצעל

2 נאוואמיעסקא 2

אין דער צוקערניע ביי מארגאלין.

Naszej drogiej przyjaciółce

p. POLI ROZENBLATTÓWNY

z powodu zgonu Jej

B. P. OJCA

wyrażamy tą drogą nasze najszczersze współczucie.

Koledzy: Zygmunt Dessau
Juljusz Chidekel

6129

סכות

פערטיגע פון טישלער-ברעטער מיט קייטלען, אויך פערטיגע באלקאן-סכות אויף אפנויך און צו פערקויפען צו זעהר ביליגע פרייזען אין ברעטער-סקלאד פאלנאצנא 26, אויך ברעטער און לאטעס אויפ׳ן פוד. קומט און איבערצייגט אייך, אז ביליג איז נאר פאלנאצנא 26. געדענקט דעם אדרעס!

סוכות

אויף אבנויך און צו פערקויפען פון דיקטען אויף באלקאנען ווי אויך ברעטער אויפ׳ן פוד אויך סכך=ברעטלעך מיט לייסטען צו בעקומען

17 פולנאצנא 17

6230 אויפ׳ן פיש מארק אין האלץ-סקלאד.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס

ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען=שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, ווי שטאק

גארדינען-פאבריק

לייטונג : איזאק בער

לאדז, פיעטריקאווער 21

אין צווייטען הויף, ערשטער שטאק.

עמפפעהלט פארהאנגען, קאפעס-ראלעטען, וויטראזשען, עטאמינענע, טיולענע, שידעלקאווע, פילע, די נייעסטע מאדעלען אין גרויסען אויסוואהל צו די ביליגסטע פרייזען.

רעעלע בעהאנדלונג!

קומט און איבערצייגט אייך!

פאר גאלד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

אויגען=קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 221=72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

6104

Dr. Wajnberg

ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל=גאס 11, טעל. 126-02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענד.

שיער נישט א פרישע דרייפוס-אפערע אין פראנקרייך

נידערטרעכטיגע אינטריגע געגען א יודיש-פראנצויזישען מלחמה-העלד און בעריהמטען לופט-פליהער. — מיניסטער פענלעווע ענטדעקט די פעלשונג פון די דאקומענטען. — די פעלשער ארעסטירט אין פאריז

פ א ר י ז. (יט"א) דער בעריהמטער יודיש-פראנצויזישער פליהער פאל לואי ווייל, איינער פון די פראנצויזישע מלחמה-העלדען, איז שיער נישט געפאלען א קרבן פון א נידערטרעכטיגע אינטריגע, וואס האט איהם געזאלט פארשטעלען אלס פעררעטער פון פראנקרייך. פאל לואי ווייל איז א זוהן פון פערשטארבענעם סענאטאר לאזאר ווייל און א גליד פון איינער פון די פראמינענטסטע יודישע-פראנצויזישע משפחות.

פאל לואי ווייל איז בעשולדיגט געווארען אז אלס גענעראל-דירעקטאר פון דער „קאמפאניע אינטערנאציאנאל דע לא נאוויגאסיאן אריען (אינטערנאציאנאלע געזעלשאפט פון לופט-פערקעהר) זאל ער האבען פערקויפט דער דייטשער לופט-האנזא-געזעלשאפט" די קאנטראל איבער דער גרעסטער פראנצויזישער לופט-מאטארען-אונטערנעהמונג „נארד צייכאן", וועלכע ווערט אויך גע-לייטעט דורך איהם גופא. כדי צו האלטען בסוד די טראנזאקציע, זאל ער האבען אונטערגעקויפט א הויכען בעאמטען פון לופט פלאט-מיניסטעריום.

דעם לופטפלאט-מיניסטער פענלעווע זענען פארגעשטעלט געווארען די דאקומענטען, וואס האבען געזאלט בעווייזען ווייל'ער'ס מלוכה-פערראט, שפורירענדיג אבער די איהם פארגעשטעלטע דאקו-מענטען, האט מינ. פענלעווע ענטדעקט, אז זיי זענען געפעלשטע. אין געהיים איז מיט דער הילף פון עקספערטען געפיהרט געווארען א ווייטערע אויספארשונג, וועלכע האט אויפגעדעקט אלע פעל-שונגען און פעסטגעשטעלט, אז זיי זענען בעגאנ-גען געווארען, כדי צו שעדיגען דער פערזאן פון ווייל'ער'ן. א גענויע אויספארשונג, וואס בעשטרעבט אויפצודעקען די הינטער-קוליסען און די עווענטו-עלע פאליטישע זייטען פון דער אפערע ווערט נאך געפיהרט.

דערווייל זענען ארעסטירט געווארען צוויי פערזאן: דער פעלשער פון די דאקומענטען, א געוויסער סערזש לוקא, און זשאן דע לובערסאק, א ברודערן-זוהן פון פערשטארבענעם מארקיז דע לובערסאק, א זיינערצייט בעקאנטער סענאטאר.

עס איז קיין ספק נישט, אז ווען די פעל-שונג וואלט נישט תיכף אויפגעדעקט געווארען, וואלט די אנטיסעמיטישע פרעסע, ווי די „אקסיאן פראנסעז" און ל„אמי די פעפל" אויפגעהויבען א העפטיגע אנטיסעמיטישע קאמפאניע לויט'ן מוס-טער פון דער דרייפוס-אפערע, אויסנוצענדיג די אינטריגע, כדי פארצושטעלען די יודען אלס פער-רעטער פון פראנקרייך.

פאל לואי ווייל איז אין משך פון דער וועלט-מלחמה דערמאהנט געווארען פאר זיינע העלדען-טאטען 18 מאל אין די שטאב-בעריכ-טען. ער איז דער יונגסטער קאמאנדאר פון פראנ-צויזישען עהרען-לעגיאן.

נייער סאוויעטישער אמבא-סאדאר אין לאנדאן

א זוהן פון רייכע יודישע עלטערען

ל א נ ד א ן, 10 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

אלס סאוויעטישער אמבאסאדאר אין לאנדאן איז בעשטימט געווארען מייסקי, וועלכער רופט זיך איצט לאכאוויצקי. ער איז א זוהן פון רייכע יודישע עלטערען.

פראפ. סאימאלאוויטש האט גע-פונען אמונדסענס נאטיצען

ל ע נ י נ ג ר א ד, 10 (ספ. טעל.) עס איז צוריק-געקומען פון זיין פאלאר-רייזע די סאוויעטישע פאר-לאר-עקספעדיציע. דער אנפיהרער פון דער עקס-פעדיציע, פראפ. סאמוילאוויטש האט ערקלערט די פרעסע-פארשטעהער, אז די עקספעדיציע האט אויס-געפיהרט איהר פלאן.

אויף דעם אינזעל „צעלוסטין" האט די עקס-פעדיציע אויסגעבויט א שטענדיגע אבסערוואציע-סטאציע. בעת דער רייזע זענען געמאכט געווארען א סך וויכטיגע הידראלאגישע און מעטעאראלאגישע אבסערוואציעס. עס זענען אויך ענטדעקט געווארען א רייהע בייע אינזלען, וועלכע וועלען בקרוב בעקומען נעמען.

די גרעסטע סענסאציע האט ארויסגערופען די מיטטיילונג פון פראפ. סאמוילאוויטש, אז ער האט געפונען נאטיצען-ביכער פון די פערשוואונדענע בעריהמטע פאלאר-פארשער אמונדסען און סווער-דרופ.

נאכ'ן הונגער-שטרייק פון גאנדהי'ן

איצט ווערען פאריער און אירא פעער, וועלכע זענען געווען בעטראכט אלס טמאים, אריינגעלאזט אין אינדישע טעמפלען (אבער אהן שיך).

אינפארמירען איסלאנד וועגען פוילען

ו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון פוילישען אינסטיטוט מיטצוארבייטען מיט אויס-לאנד.

עס איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען אינפארמירען וועגען פוילען די פעראייניגטע שטא-טען.

א נייע „צעפעלין"-רייזע

ב ע ר ל י ן, 10 (ספ. טעל.) „גראף צעפעלין" איז זונטאג אוונט ארויסגעפלויגען אויף זיין 8-טע רייזע קיין דרום-אמעריקע. עס זענען מיטגעפאהרען 12 פאסאזשירען, צווישען זיי געפינט זיך אויך דער דירעקטאר פון דייטשען קאמוניקאציע-מיניס-טעריום בראנדענבורג.

2-טער בירגערמייסטער פון ראוונע — א יוד

ר א ו ו נ ע, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

נאכדעם ווי די שטאט-ראט-וואהלען אין ראוונע זענען בעשטעטיגט געווארען, איז פארגע-קומען די ערשטע זיצונג פון שטאט-ראט. די ציו-ניסטען האבען בעשלאסען מיטצוארבייטען מיט דער סאנאציע געגען געוויסע קאנצעסיעס. אלס צווייטער בירגערמייסטער איז געוועהלט געווארען דער ציוניסט אייזענבערג.

טאכטער פון א לאנדאנער לארד

אנטלויפט פון חתן און ווערט א טענצערין אין א נאכט-לאקאל אין פאריז

דער חתן האט זי געכאפט אויף דער הייסער מיגוט

פ א ר י ז, די דע לאפ — די יעזוידענץ פון'ם „ליבקען "לעבען אין פאריז.

דאס געסעל איז רייך מיט סענסאציעס און — ליבע-דראמעס, די דארטיגע שטענדיגע און צופעליגע טענצערינס האבען ס'רוב סודות'דיגע ליבעס-געשיכ-טעס. געשלעגען, שיסערייען א.א.וו. זענען דארט נישט קיין ביייעס.

מיט א פאר טעג צוריק ארום צעהן אין אוועגד ווען דאס סובקעלע און שמאלע געסעל איז געווען איינגעטונקט אין מוזיק-שפיל און געזאנג איז אין ענגשאפט פון די טאקסעס פערפאהרען פאר א נאכט לאקאל אב'עלעגאנטער אויטא, צוויי יונגע מענער זענען אריין אינ'ם נאכט-לאקאל און פערנומען א טישעל, צו זיי האבען זיך צוגעשארט צוויי שיינע טענצערינס, פלוצלונג האט איינער פון זיי זיך אר-וועקגעריסען פון ארט, און א דערשראקענער איז ער צו א טענצערין, וואס האט זיך געפינען אין די ארעמס פון א יונגענמאן. ער האט שנעל ארויסגע-כאפט א רעוואלווער און צוגעשטעקט צו איהר קאפ, זי האט געמאסט א געוואלד און מען האט זיי שנעל ארויסגעפיהרט אין א זייטיגען צימער.

פאליציי איז אנגעקומען און מען האט זיך דער-וואוסט פאלגענדע געשיכטע:

די טאכטער איז א רייכע לארדישע טאכטער פון לאנדאן און צוליב א שידוך-קאנפליקט איז זי ענט-לאפען קיין פאריז און געווארען א טענצערין אין דעם נאכט-לאקאל אויף די רי-לאפ.

פארוואס עפעס אין די די לאפ? — כדי מען זאל זי נישט דערקענען!...

איצט איז איהר חתן ארפגעקומען קיין פאריז זי אויפצוזוכען, נאך איניגע וואכען זוכען האט ער זי קוים געפונען, ער איז אליין אויך א לארדישער זוהן. איהר פאטער האט זיך געוואלט איינשדכנען א יחוסדיגען שידוך, דער טאכטער וויינער געפעלט אבער נישט דער חתן.

דער „חתן-בחור" האט שנעל טעלעפאנירט קיין לאנדאן צום „מחותן" "אז ער האט געכאפט זיין טעכטערל...

די טענצערין זעהט מען ,שוין מעהר נישט אין נאכט-לאקאל...

Dr. med. Szarlota Eigerowa
Gdańska 46, tel. 107-20
powróciła.

מאשין-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג
פרישע און דיבע ווי אויך
מצה-מעהל, אייער-פערפל
און סוכארקעס
לויט קארלסבאדער סיסטעם.
מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט
אונזערע גוט-בעקאנטע און
אלערליי פרישע געבעקסען
פון אונזער איבעראל-בעוואוסטער
צוקערניע
ב. ווייגבערג
38 פיעטריקאווער 38
טעל. 143-82

Dr. J. HERSZFINKIEL
זשעלאזנא 8a
טעל. 111-87
צוריקגעקעהרט.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
זאוואדזקא 14. טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 10–1 מיטאג און פון 4–7 אוונט

Laboratorjum Analityczne
dla przemysłu
chemicznego, włókienniczego
i metalurgicznego
Dr. EUG. RITTA
Piotrkowska 126, tel. 223-88.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
TRAUGUTTA 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוונט.

Dr. med. H. Helman
ספעציעל-ארצט פאר האלז, נאז און אויערן-קראנקה.
PIOTRKOWSKA 68, tel. 112-20
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 10 ביז 12 און פון 5 ביז 7 אוונט

דר. מעד. בערמאן
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה.
מענער-שוואכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג,
נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 9–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע–לעטשניצע-פרייזען

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אוונט.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
Z. Datyner
אורעלאג
ספעצ.ארצט פאר בלאזען
ניערען און אורין-קראנקה.
פיראמאוויטשא 2,
טעל. 148-95.
נעמט אן פון 6–8 נאכמ.

אזהרה גדולה!

אין גיערטראיאן מעג מען שעכטען עופות נאר אויף
4 רזשגאווסקא 4
די שחיטה פון באווא-זארזשעווסקא 25
איז נבילה וטרפה.
ועד הרבנים עם ועד הכשרות ביי דער יודישער קהלה אין לאדז.

א נייער אריינפיהר=צאל=טאריף

איז היינט פערעפענטליכט און וועט ערשט חל זיין אין א יאהר ארום

דייטש=פוילישער צאל=טראקטאט וועט בטול ווערען

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין היינטיגען „דז. אוסטאוו" איז פערעפענטליכט א פעראָרדענונג פון מלוכה־פרעזידענט וועגען א נייעם אריינפיהר צאל־טאריף.

דער נייער טאריף איז געשטיצט אויף די ערפאהרונגען פון ווירטשאפטליכען לעבען פון לאנד און אויך אויף די פאקטישע פערלאנגען פון דער לאנדווירטשאפט און אינדוסטריע פון לאנד.

די קאנסטרוקציע פון נייעם צאל־טאריף איז געשטיצט אין פרינציפ לויט'ן מוסטער, אויסגעארבייט דורכ'ן ספעציעלען קאמיטעט פון עקספערטען אין גענף און זאל אין דער צוקונפט זיין חל אין אלע לענדער.

דער נייער צאל־טאריף געהט אריין אין קראפט נאכ'ן אפלויפען פון יאהר נאך די פערעפענטליכונג, ד. ה. דעם 11. אקטאבער 1933.

מיט'ן איינפיהרען אין לעבען דעם נייעם צאל־טאריף, ווערט מבטל געמאכט דער דייטש־פוילישער צאל־טראקטאט, געשלאסען אין יאהר 1930, וואס איז אבער נאך נישט ראטיפיצירט געווארען דורכ'ן דייטשען רייכסטאג.

קאמפען צווישען היטלעראווצעס און סאציאליסטען אין עסטרייך

וו י ע ן, 10 (ספ. טעל.) אין א רייה שטעט אין עסטרייך, איז בעכטען געקומען צו בלוטיגע קאמפען צווישען היטלעראווצעס און סאציאליסטען. די געגנערס האבען געפיהרט דעם קאמף מיט מעסערס. פאליציי האט פונאנדערגעטריבען דעם המון, בענוצענדיג באגנעטען. עס זענען פאראן א גרויסע צאהל פערוואונדעטע.

פאלשע 100 זל. שיינען

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש)

די אויספארשונגס-מאכט האט פעסטגעשטעלט אז עס האבען זיך בעוויזען אין פערקעהר א גרויסע צאהל פאלשע 100 זל. באנקנאטען.

העכסטע געריכט וועט ווייטער בעטראכטען פראטעסטען געגען די סיים-וואהלען

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש).

דעם 17 אקטאבער וועט דאס העכסטע געריכט ווידער בעטראכטען פראטעסטען געגען די וואהלען צום סיים און סענאט.

אינטערנאציאנאלער זשורנאליסטען=צוזאמענפאהר

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.) דעם 11 אקטאבער עפענט זיך אין לאנדאן דער אינטערנאציאנאלער זשורנאליסטען - צוזאמענפאהר, וואס וועט דויערען ביז'ן 17. ה. ח. אויפ'ן טאג־ארדנונג שטעהען די פראגען וועגען ארבייטסלאזיגקייט, אויטארען־רעכט א. אנד.

ווידער ערד-ציטערניש אין גריכענלאנד

אטען, 10 (ספ. טעל.) אויפ'ן האלב־אינזל מאצעדאניען איז ווידער פארגעקומען א'ן ערד־ציטערניש, וואס האט זיך 4 מאל איבערגעחזר'ט. אין סאלאניקי האט געהערשט א גרויסע מהומה

נאציאנאליסטישע מאניפעסטאציעס אין וויען

וו י ע ן, 10 (ספ. טעל.) בעכטען זענען אין וויען פארגעקומען מאניפעסטאציעס פון די נאציאנאליסטישע געזעלשאפטען געגען די שלום - טראקטאטען פון סען־זשערמען און ווערסאיל. די רוה איז נישט געשטער'ט געווארען.

די רעדנער זענען זעהר שארף ארויסגעטרעטען געגען פראנקרייך, טשעכיען און פוילען.

טיטולעסקו רומענישער אויסערן=מיניסטער

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.) א גרויסע סענסאציע האט דא ארויסגערופען די ידיעה, אז דער רומענישער געזאנדטער אין לאנדאן, טיטולעסקו, איז בעשטימט געווארען אלס רומענישער אויסערן־מיניסטער.

טיטולעסקו פאהרט היינט ארויס פון לאנדאן קיין בוקארעשט, וואו ער וועט איבערנעהמען זיין ביזעט אמט.

הויך-קאמיסאר פון א"י אפגעפאהרען קיין גענף

ד"ר ארלאזאראוו שטעלט פאר די יודישע פאדערונגען

י ר ו ש ל י ם, 10 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

דער הויך-קאמיסאר איז אפגעפאהרען קיין גענף צו דער זיצונג פון דער מאנדאט-קאמיסיע.

פאר'ן אפפאהרען, האט דער הויך-קאמיסאר אויפגענומען ד ם ד"ר ארלאזאראוו, וועלכער האט איהם פארגעשטעלט די יודישע פאדערונגען.

קאמוניסטישע אונרוהען אין שפאניען

מ א ד ר י ד, 10 (ספ. טעל.)

אין שטעטעל לערענא, באדאייאסער-פראווינץ האבען די קאמוניסטען נעכטען פראקלאמירט א שטרייק, וואס האט אנגענומען א רעוואלוציאנערען כאראקטער. קיין מאדריד קומען אן פון דארט אלארמירענדע ידיעות וועגען דעם. אז די געשעהענישען ענטוויקלען זיך ווייטער. דער שטרייק־קאמיטעט האט פערנומען דעם ראטהויז און האט געהייסען פערמאכען אלע געוועלבער. די שטרייקענדע האבען זיך בעמיהט צו פערכאפען דעם גרויט-טראנספארט, וואס איז געווען בעשטימט פאר דער בעפעלקערונג. די ציוויל-גווארדיע איז געווען געצוואונגען צו בענוצען געוועהר. נישק קוקענדיג אויף דער שארפער שיסעריי, איז דער המון נישט אפגעטרעטען און אנגענומען א דראהענדע שטעלונג אין דאס האט געצוואונגען די ציוויל-גווארדיע אפצוטרעטען.

מען האט געבראכט פערשטארקונגען, וואס האבען צוריקגעשטעלט די ארדנונג. ביז איצט איז אבער נאך נישט אוועקגעשטעלט געווארען א פולשטענדיגע רוה.

העריאס רייזע קיין לאנדאן

פ א ר י ז, 10 (ספ. טעל.) א גרויס פעראיבערראשונג האט ארויסגערופען אין פאריז די ידיעה אז דער פראנצויזישער פרעמיער העריא פאהרט קיין לאנדאן. אין די אפיציעלע קרייזען שווייגט מען נאך וועגען דעם.

„לע פיגארא" מיינט, אז נאכדעם ווי עס איז נישט געקומען צושטאנד די פראיעקטירטע קאנפערענץ פון די 5 מלוכות, איז העריא אין דער מיינונג, אז מיט זיין רייזע וועט ער אפשוואכען די שווערע שטימונג, וואס הערשט אין לאנדאן.

„לע פטי פאריזיען" ברענגט א ידיעה פון גענף, אז דארט האט ארויסגערופען גרויס צופרידענקייט העריאס רייזע קיין לאנדאן.

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.) העריא זאל קומען קיין לאנדאן מיטוואך נאכמיטאג און וועט דארט זיין דאנערשטאג דעם גאנצען טאג. פרייטאג אין דער פריה זאל ער אוועקפאהרען.

א נישט=געלונגענער אטענטאט

אויפ'ן יאפאנישען אמבאסאדאר אין מוקדען

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.) אין מוקדען איז אויסגעפיהרט געווארען א נישט־געלונגענער אטענטאט אויפ'ן יאפאנישען אמבאסאדאר גענעראל מוטא.

מען האט ארעסטירט 4 כינעזער און 2 קארעאנער, וועלכע ווערען בעשולדיגט אינ'ם ארגאניזירען דעם אטענטאט.

הספארט=בעוועגונג

אינטערנאציאנ. באקס-מעטש אין לאדז

פוילען — עסטרייך 7:9

דער אינטערנאציאנאלער באקס־מעטש אין לאדז האט ארויסגערופען א געוואלדיגע פעראינטערעסירונג אין דער לאדזער ספארט־וועלט. דאס גרויסע „סקאלא"־טעאטער איז געווען איבערפולט און הונדערטער ספארט־ליבהאבער האבען זיך, צוליב'ן מאנגעל אין פלאץ, נישט געקענט אריינבעקומען אין זאל.

דער באקס־מעטש האט בעוויזען, אז דער פוילישער באקס־ספארט האט נישט געמאכט קיין גרויסע פארטשריטען און די עסטרייכישע מאנשאפט, וועלכע האט נישט קיין געוואלדיגען שם אין דער אינטערנאציאנאלער ספארט־וועלט, איז נישט פיל אפגעשטאנען פון דער פוילישער, בעזונדערס אין די שווערע וואגען. נאך איין זאך, האט דער דאזיגער מעטש בעוויזען, אז דער פוילישער מייסטער אין שווער־געוויכט קאנאזשעווסקי האט געקעמפט היבשער יעדער קריטיק און אז ער האט אין באקס־ספארט נישט מעהר וואס צו זוכען.

אויך די איבעריגע רענאמירטע פוילישע באקסער, א חוץ גארצארעק און ציראן האבען קיין גרויסע זאכען נישט בעוויזען.

נאך די געגענזייטיגע בעגריסונגען און אפשפילען די נאציאנאלע הימנען האבען זיך, אונטער דער פיהרונג פון ריכטער סאדלאווסקי, אנגעהויבען די קאמפען, וועלכע האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

אין פליגען־געוויכט: ערבען (עסטרייך) האט הויך אויף פונקטען בעזיגט ראגאלסקין.

אין האהן־געוויכט האט פאלוס (פוילען) בעזיגט ווייס'ן (עסטרייך) נאך א נישט אינטערעסאנטען קאמף.

אין פעדער־געוויכט האבען זיך געטראפען 2 זעהר גוטע קעמפער ציראן (פוילען) און באראנ (עסטרייך), איז טאקע דער קאמף געווען עמאציאנעל, אינטערעסאנט און דער שענסטער פון טאג, דער רעזולטאט איז א פולשטענדיג ריכטיגער, הגם דאס פובליקום איז מיט איהם נישט געווען צופרידען.

אין דער לייכטער וואג, האט שיפינסקי (פוילען) געהאט א לייכטען קאמף מיט דעם שוואכען באקסער וואגנער (עסטרייך). שיפינסקי האט געזיגט אויף פונקטען.

אין דער מיטעלער וואג האט גארצארעק (פוילען) בעזיגט סיריהען (עסטרייך), הגם דער לעצטער האט זיך זעהר ענערגיש און גוט ענטקעגענגעשטעלט.

דער רענאמירטער כמיעלעווסקי האט א נישט־איבערצייגענדען קאמף בעזיגט באראנעקען (עסטרייך).

אין האלב־שווערער וואג טרעפען זיך צוערשט עטמייער (עסטרייך) מיט קארפינסקין. דער עסטרייכער איז אן ערשטקלאסיגע קראפט און רעפרעזענטירט אן אינטערנאציאנאלען קלאס. ער האט בעוויזען א הערליכען קאמף. קארפינסקי האט נישט געהאט קיין שום האפענונג דעם קאמף צו געווינען, הגם ער האט ענערגיש פערטיידיגט די פוילישע פארבען. צוהעטמייסטער האט דעם קאמף ענטשידען געוואונען.

דער קאמף אין דער שווערער־געוויכט איז נישט געווען אינטערעסאנט, האווליטשעק (עסטרייך) האט געשלאגען קאנאזשעווסקי ענטשידען.

ליגע-מעטשען אין פוילען

גארבארניא — וויסלא 2:2 (1:2)

רוך — 22 פולק. 0:1 (0:1)

פאגאן — טשארני 0:1 (0:1)

ווארטא — לעגיא 1:3 (1:1)

פאלאניא — ווארשאוויאנקא 0:4

קאמף וועגען אריינגעהן אין דער ליגע

לעגיא — (פויזען) 1 פולק 3:5

דער ערשטער האלב-פינאל-מעטש וועגען אריינגעהען אין דער ליגע, איז זונטאג פארגעקומען אין פויזען צווישען די דערמאהנטע מאנשאפטען, בעזיגט האט די פויזנער „לעגיא".

וועגען אריינגעהן אין קלאס „א" אין לאדזער קרייז

ס'זענען פארגעקומען 2 מעטשען, וועלכע האבען שוין אויסגעטיילט די פינאליסטען וועגען אריינגעהען אין „א"-קלאס. די פינאליסטען זענען די לאדזער „מכבי" און די טאמאשאווער „לעכיא". די יודישע מאנשאפט האט איין פונקט מעהר פאר „לעכיא" און ווען אין פינאל-מעטש זאל „מכבי" אפילו רעמיזירען וואלט שוין גענוג געווען אריינצוקומען אין „א"-קלאס. די רעזולטאטען פון די פינאל-מעטשען זענען געווען:

מכבי — קרושענדער (פאביאניץ) 0:5

לעכיא (טאמאשאוו) — פראסנא (קאליש) 1:2

זגערזשער סאקאל פאלט אראפ אין „צע"-קלאס

נאכ'ן מעטש „קאלעיאווי" מיט'ן זגערזשער „סאקאל", וועלכער האט זיך פערענדיגט מיט 1:2 פאר „קאלעיאווי" פאלט דער זגערזשער „סאקאל" אראפ אין „צע"-קלאס.

##ווידזעוו — ל.ק.ס. (ליגע) 2:3

„ווידזעוו" האט אונפערהאפט אין א פריינדשאפטס - מעטש בעזיגט די ליגע - מאנשאפט פון „ל. ק. ס."

לייכטאטלעטישער מעטש

וו.ק.ס. — מכבי 64:86

„מארגענשטערן" אין א נייעם לאקאל

ווערביר=אקציע פון דער ארב.=ספארט-געזעלשאפט

שבת אווענד, האט די ארבייטער ספארט־געזעלשאפט „מארגענשטערן" געפייערט די ערעפענונג פון א נייעם לאקאל, פאלודניאווא 36.

צו דער פייערונג זענען געקומען א גרעסערע צאהל מיטגלידער, איינגעלאדענע פארשטעהער פון לאדזער קאמיטעט פון „בונד", פון „קולטור־אמט", פון „יוגענד־בונד צוקונפט", „סקיף", פארשטעהער פון בונדישער שטאט־ראט־פראקציע און א פארשטעהער פון ז.ר.ס.ס.

געעפענט די פייערונג האט דער פארזיצער פון „מארגענשטערן", ה' גרונדמאן, דער ארקעסטער פון קולטור־ליגע שפילט דערביי די שבועה.

אין זיין ערעפענונגס־ווארט מאכט ה' גרונדמאן א קורצען סך־הכל איבער די ביז־איצט אפגעטוענע ארבייט פון מארגענשטערן, און בעגריסט אלע געסט אין דעם נייעם לאקאל.

דאן קומען בעגריסונגען. פון קאמיטעט פון „בונד" און פון קולטור־אמט בעגריסט ה' בינשטאק; פון בונדישער שטאט־ראט־פראקציע — ראט מאן מילמאן; פון „צוקונפט"—ה' קערש. עס בעגריסט אויך דער פארשטעהער פון ז.ר.ס.ס. און א פארשטעהער פון גראסער־ביבליאטעק. נאך די בעגריסונגען דעקלאמירט פרל. שאפיר, פון דער דראמאטישער סטודיע „בעגינען", משה בראָרזאנס ספארט־מארש און אויף פויליש מארקאווסקיס פאעמאט.

עס פיהרט נאך אויס דער ארקעסטער איניגע ארבייטער־לידער און דאס שלוס־ווארט האלט דער טעקרעטאר פון מארגענשטערן ה' פרידמאן, וועלכער זאגט, אז „מארגענשטערן" שטעלט זיך איצט די אויפגאבע פון ווערבירען נייע הונדערט מיטגלידער, דער נייער לאקאל איז גענוג בעקוועם, אזוי אז א חוץ די 12 גרופען, וואס איבען שוין אין „מארגענשטערן" קאן זיין פלאץ פאר נאך נייע הונדערט מיטגלידער. דאס ווערבירען נייע אנהענגער פון „מארגענשטערן" מוז ווערען די פליכט פון אלע פריינד און סימפאטיקער פון דער ארבייטער ספארט־געזעלשאפט.

—י

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז.
11 אקטאבער 1932

ליטו'ז מוסטער פון ענגלאנד

צוויי זיילען פון רעגירונגס־לאַגער פירען צווישען זיך אַן עפענטליכע פּאָלעמיק. ביידע זענען איצט נישט אַקטיוו אין דער פּאָליטיק. ביידע געפינען זיך זייט אַ לענגערער צייט אין „אורלויב־צושטאַנד“, ביידע זענען אַוועק פון רודער צוליב פערשידענע סיבות, אָבער ביידע זענען ביז'ן היינטיגען טאָג נאָך אויטאָריטעטען אין ווירטשאַפטס־פראַגען ביי דעם רעגירונגס־לאַגער.

דער ערשטער איז פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי, אַ געלערנטער און עקאָנאָמיסט. ער האָט זיך ווייניג געמישט אין פּאָליטיק אפילו באַכדעם, ווי ער איז אויסגעוועהלט געוואָרען פאַר אַ דעפּוטאַט. זיין געביט איז געווען — דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום, דער בודזשעט, די ווירטשאַפטס־פּאָליטיק. דאָ איז זיין מיינונג געווען דעצידירענד, און ווען מען האָט אפילו פיל מאָל אַנדערש געטון, ווי ער האָט געראַטען, האָט מען אָבער איהם שטענדיג געגעבען רעכט. ער איז געווען גענעראַל־רעפערענט פון בודזשעט און נישט איינמאָל האָט ער בעקומען דעם פאָרשלאַג איבערצונעהמען דעם אַמט פון פינאַנץ־מיניסטער. פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי האָט די פּראָפּאָזיציע נישט אָנגענומען, ער האָט ליבערשט געוואָלט זיין ראַט־געבער פון אַלע פינאַנץ־מיניסטאָרען.

זייט צוויי יאָהר איז פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי אַוועק פון סיים. די איזערנע דיסציפּלין פון ב.ב.־קלוב איז נישט געווען פאַר איהם. אַליין אַ קאָנסערוואַטיסט, איז ער אָבער נאָך געווען דורכגעדרונגען מיט די אידעען פון ליבעראַליזם און צוזאַמען מיט אַ קליינער גרופּע דעפּוטאַטען האָט ער זיך אָפּגעזאָגט פון זיין מאַנדאַט.

אָבער איבערגעריסען מיט'ן מאַי־לאַגער האָט ער נישט, ער האָט נאָר גענומען אַן אָהנטער־מיניגען אורלויב, וועלכער דויערט נאָך פּאַקטיש ביז'ן היינטיגען טאָג. און פערלויף פון די דאָזיגע צוויי יאָהר האָט פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי מערקווירדיג ווייניג מיטגעטיילט איינע בעדעוטענדע וועגען עקאָנאָמישע פראַגען, אָבער די עפענטליכקייט האָט זיך ווייניג וואָס מיט זיי פערינטערעסירט. ערשט אין די לעצטע טעג איז ער אַרויסגעטראָטען מיט אַ סענסאַציאָנעלען אַרטיקעל, וואָס איז גלייך געשטעלט געוואָרען אין צענטער פון דער אַלגעמיינער אויפמערקזאַמקייט.

אין דעם אַרטיקעל ערקלערט פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי, אַז פּוילען דאַרף באַכטון דעם ביישפּיל פון ענגלאַנד און דורכפיהרען נישט קיין גרויסע דעוואַלואַציע פון זלאָטי.

וואָס וועט מען דערמיט דערגרייכען?

פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי בעהויפּטעט, אַז מען וועט פון אזא פלאַנמעסיגער און גענוי־אויסגערעכענטער דעוואַלואַציע פיל דערגרייכען. ערשטענס: דער בודזשעט, מען וועט פערשפּאָרען צו מאַכען רעדוקציעס. אויטאָמאַטיש און אָהן אויפטרייסלונגען וועט דער בודזשעט בעדייטענד פערקלענערט ווערען. אויטאָמאַטיש וועלען אויך פערקלענערט ווערען די צאָלען, שטייערען און פערשידענע אַנדערע אָפּצאָהלונגען. די אינדוסטריע וועט נישט דאַרפען רייסען די לוינען פון די אַרבייטער און עס וועט נישט קומען צו קיין שטרייקען: די אַרבייטער־לוינען וועלען ממילא פערקלענערט ווערען.

אין ווירטשאַפטליכען לעבען וועט אַריינטרעטען אַן אויפלעבונג. די פּוילישע אינדוסטריע וועט ווידער ווערען עקספּאָרט־פעהיג. פּוילישע קוילען, צוקער און באַפּט וועלען זיין ביליגער און זיי וועלען געפינען אָפּזאַץ־מערק אין אויסלאַנד. אויך די איבעריליכע קאָנסומציע וועט זיך פערגרעסערען. די פרייזען פון סחורות וועלען שטייגען און דער עולם וועט אָנהויבען קויפען. די פאַבריקען וועלען אָנהויבען אינטענסיווער אַרבייטען און די אַרבייטס־לאָזיגקייט וועט זיך פערקלענערען.

ענגלאַנד האָט אַזוי געטון — ערקלערט פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי — און זי האָט געמאַכט אַ גוט געשעפט. פּוילען דאַרף דעם ביישפּיל באַכטון.

ווען מען בעהמט אין אַכט, אַז דער „אלף“ און „תיו“ פון דער ביז־איצטיגער ווירטשאַפטס־פּאָליטיק איז געווען דאָס אָפּהיטען דעם קורס פון זלאָטי, ווען מען בעהמט אין אַכט די אָנשטרענגונגען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען, אום די פעסטקייט פון זלאָטי זאָל נישט ווערען דערשיטערט, איז לייכט צו פערשטעהן, אַז די אויספיהרען, פון פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי זענען געוואָרען אַן אמת'ע סענסאַציע פון טאָג.

געגען די דאָזיגע אויספיהרען איז אָבער גלייך אַרויסגעטראָטען אַ צווייטער פינאַנץ־אויטאָריטעט פון רעגירונגס־לאַגער דער געוו. פינאַנץ־מיניסטער מאַטושעווסקי.

פּולק. מאַטושעווסקי איז שפּעטער ווי פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי אַוועק פון רודער. אָבער אויך ער געפינט זיך שוין גענוג לאַנג אין אורלויבס־צושטאַנד.

ווען פּולק. מאַטושעווסקי איז גלייך פון זיין אַמבאַסאַדאָר־פּאָסטען אין בודאַפּעשט בעשטימט געוואָרען נאָך טשעכאָוויטשעס דימיסיע, אַלס פינאַנץ־מיניסטער, האָט די דאָזיגע נאָמינאַציע אַרויסגערופען אַ סענסאַציע.

אָבער עס האָט נישט לאַנג געדויערט און אויך די פּאָליטישע געגנער פון איצטיגען רעושים האָבען געמוזט אַנערקענען, אַז פּולק. מאַטושעווסקי איז איינער פון די בעסטע פינאַנץ־מיניסטאָרען, וואָס פּוילען האָט געהאַט.

מאַטושעווסקיס שטערען איז מיטאַמאָל און פּלוצלונג אונטערגעגאַנגען. ער האָט דורכגעפיהרט די ערשטע בודזשעט־רעדוקציע. ער האָט געשניטען די פּענסיעס פון די מלוכה־בעאַמטע און אויך די אָפיצירען נישט אויסגעמיטען. ווען מאַרשאַל פּילסודסקי איז צוריקגעקומען פון מאַדעראַ, איז די פּעראַרדענונג צוריקגעצויגען געוואָרען. פּולק. מאַטושעווסקי האָט אָנגעוואוירען דעם חן פון בעל־הבית און פון דעמאָלט אָן האָט ער זיין מיניסטער־פּאָסטען געמוזט אויסבייטען אויף אַ רעדאַקטאָר'ען פּאָסטען אין דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ“.

פּולק. מאַטושעווסקי איז נישט מסכים מיט'ן פּראָפ. קזשיזשאַנאָווסקי, קיין ביישפּיל פון ענגלאַנד קען מען זיך נישט אַראָפּנעהמען. ווען דער פונט איז ביליגער געוואָרען, זענען די ענגלענדער געבליבען רוהיג. ביי אונז אָבער וועט זיין אַנדערש, שוין היינט האַלטען גרויסע קאַפּיטאַליסטען זייערע געלדער אין אויסלענדישע בענק; אויב דער זלאָטי זאָל זיך אָנהויבען וואַקלען, וועט ווערען אַ בהלה, אַ פּאַניק, די קאַפּיטאַלען וועלען אַנטלויפען קיין אויסלאַנד און די לאַגע וועט נאָך ערגער ווערען.

און מאַטושעווסקי קומט צום אויספיהר, אַז די הויפּט־זאָרג פון דער רעגירונגס־ווירטשאַפטס־פּאָליטיק מוז ווייטער זיין צו דערהאַלטען דעם ביז־אַהעריגען קורס פון זלאָטי.

די דיסקוסיע צווישען די ביידע פינאַנץ־קענער פון רעגירונגס־לאַגער איז נאָך נישט פערענדיגט.

אויף וועלכען פון ביידע שטאַנדפּונקטען שטעהען די אָפיציעלע פאַקטאָרען?

ווי מען בעהויפּטעט, ווערט איצט אין עקאָנאָמישען ביוראָ פון מיניסטאָרען־ראַט פיבערהאַפט געאַרבייט, פּראָפ. זאַוואַדסקי זאָל אויף איינער פון די ערשטע זיצונגען פון דער פאַרשטעהענדער סיים־סעסיע אַרויסטרעטען מיט אַן עקספּאָזע וועגען דער ווירטשאַפטס־פּראָגראַם פון דער רעגירונג; דעמאָלט וועט אויך קלאָר ווערען, וועמענס מיינונג האָט געזיגט.

ווי אזוי בעציט זיך די רעגירונג צו די זעלבסטפערוואלטונגען

א געשפרעך מיט'ן לאדזער שטאדט-פרעזידענט ה' זשעמיענצקי

א מיטאַרבייטער פון „ראַבאָטניק“ האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט דעם לאָדזער שטאָט-פּרעזידענט זשעמיענצקי וועגען מצב פון דער זעלבסטפערוואַלטונג אין פּוילען בכלל און בפרט אין לאָדז. מיר וועלען פון דעם לענגערען געשפּרעך אויסנעהמען די פּאָליטישע שטעלע, אין וועלכע ה' זשעמיענצקי רעדט ארום די בעציהונג צווישען דער מלוכה-מאַכט און דער זעלבסטפערוואַלטונג.

אויף דער ערשטער פראַגע, פאַרוואָס מען טאָלערירט נאָך די לאָדזער זעלבסטפערוואַלטונג, פאַרוואָס אין לאָדז איז נאָך נישטאָ קיין קאָמיסאַר, האָט דער פּרעזידענט געענטפערט:

איך ווייס נישט צוליב וואָספאַרע טעמים מען טאָלערירט אונז נאָך. מען זאָגט אונז נאָר אזוי פיל, אַז מען איילט זיך נישט צו בעשטימען אַ קאָמיסאַר, כּדי נישט צו פערגרעסערען די אייגענע פעראַנטוואָרטליכקייט אויפ'ן דאָזיגען אזוי שווערען געביט. דער קאַדענץ-טערמין איז שוין געענדיגט זייט צוויי יאָהר. דער לאָדזער שטאָט-ראַט האָט שוין געהאַט געפאָדערט עס זאָלען בעשטימט ווערען נייע וואַהלען, אָבער ביז איצט איז דאָס נאָך נישט געשעהן.

אויף דער פראַגע, צי די מאַכט גיט כאָטש די מעגליכקייט צו ערפילען טיילוויז די אויפגאַבען, וואָס ליגען אויף אַ סאָציאַליסטישער זעלבסטפערוואַלטונג, האָט ה' זשעמיענצקי געענטפערט:

די איצטיגע זעלבסטפערוואַלטונג אין פּוילען קאָן נישט רעאַליזירען קיין אמת'ע סאָציאַליסטישע פּאָליטיק. דערויף ערלויבען נישט, נישט די פּאָליטישע בעדינגונגען, נישט די גאַנצע סטרוקטור פון די רעכט, וועלכע די זעלבסטפערוואַלטונג בעזיצט. די פינאַנציעלע קוואַלען זענען אזוי בעגרעניצט, אַז קיין ברייטערע סאָציאַלע אַרבייט איז נישט מעגליך. דאָך אָבער האָט זיך די לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג בעמיהט צו בויען איהרע פינאַנצען אזוי, אַז די גרעסטע לאַסטען זאָלען פאַלען אויף די פערמעגליכע שיכטען און די נישט-פערמעגליכע זאָלען געניסען פון הנחות. לעצטענס ווערט אָבער די לאַגע אַלץ שווערער און דאָס נישט בלויז צוליב'ן קריזיס אליין, נאָר אויך צוליב דער פּאָליטיק פון דער מלוכה לגבי די זעלבסטפערוואַלטונגען. אויף זיי ווערען אַרויפגעלעגט נייע פערפליכטונגען, וואָס ברענגען צו נייע אויסגאַבען און גלייכצייטיג ווערען פערקלענערט די קוואַלען פון הכנסה. די רעגירונג געהט אין די פראַגען אויף דער ליניע פון קלענסטען ווידערשטאַנד. די קרעדיטען, וואָס די זעלבסטפערוואַלטונג האָט בעקומען אין די מלוכה'שע קרעדיט-אינסטיטוציעס, ווערען בעלאַסטעט מיט זעהר גרויסע פּראָצענטער און דאָס מאַכט אויך זעהר שווער די לאַגע.

פּרעזידענט זשעמיענצקי האָט זיך דאַן אָפּגעשטעלט אויף די בעזונדערע טיילען פון דער אַרבייט פון דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג און האָט אָנגעוויזען וואָס אין יעדען פאַל איז און ווערט אויפגעטון, דהיינו, אויפ'ן געביט פון בעקעמפען די אַרבייטסלאָזיגקייט, די דאַכלאָזיגקייט, די בוי-טעטיגקייט פון דער זעלבסטפערוואַלטונג, אויפ'ן געביט פון געזונדהייטס-וועזען, שפּיטאָל-וועזען, פערזאָרגונג פון אַרבייטער-קינד א.א.וו.

אויף דער לעצטער פראַגע פון זשורנאַליסט וועגען דער בעציהונג פון דער רעגירונג צו די נאָך-עקזיסטירענדיגע זעלבסטפערוואַלטונגען האָט פּרעזידענט זשעמיענצקי געענטפערט:

אין דער בעציהונג פון דער רעגירונג צו די עקזיסטירענדיגע זעלבסטפערוואַלטונגען איז כאַראַקטעריסטיש דער מאַנגעל אין לאָגיק, קאָנסעקווענץ און פערשטענדניש פאַר זייערע אויפגאַבען. די זעלבע מענשען, וועלכע פּראָקלאַמירען דעם פּרינציפּ, אַז די זעלבסטפערוואַלטונג איז נישט אין דער מלוכה אַ זאַך וואָס איז אָפּגעטיילט פון דער אַלגעמיינער מלוכה-אַדמיניסטראַציע, נאָר איז אַ טייל פון דער זעלבער אַדמיניסטראַציע, וואָס איז גאָר אַנדערש אָרגאַניזירט, אָט די מענשען טיילען איין די מלוכה-נויטען אויף מעהר וויכטיגע און ווייניגער וויכטיגע, אַנבעלאַנגט דערפון, ווער עס ערלעדיגט זיי. אויב דאָס איז די מלוכה-אַדמיניסטראַציע, איז דאָס אַ וויכטיגע זאַך, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען דער זעלבסטפערוואַלטונג, איז די זאַך נישט וויכטיג. דערפון ליידט צימייסטענס דער קלאַס, וועלכער נויטיגט זיך מעהר פאַר אַלע אין דער הילף פון זעלבסטפערוואַלטונג, דהיינו, דער אַרבייטער-קלאַס.

די קאריערע פון אנ'אלטע באלשעוויק

בובנאוו, דער קאנדידאט אויף לייטער פון ג. פ. או.

דער איצטיגער שעף פון דער ג. פ. או. (פּאָליטישע פּאָליציי, אַמאָליגע טשעקאַ) מענזשינסקי איז שווער קראַנק. גאַנצע טעג ליגט ער און אַפילו אינטערעסאַנטען נעהמט ער אויף, ליגענדיג אויף אַ קאַנאַפּע. די איינציגע אַרבייט, מיט וועלכער ער פערנעהמט זיך נאָך, איז דאָס פערפאַסען מוזיק צו דער אָפּערע „די רויטע וואַנט“. דער אינהאַלט פון דער אָפּערע איז וועגען לעבען פון אַ קאָמוניסטישען טוער, וועלכער פאַלט אין קאַמף און ווערט בעגראָבען פאַר דער וואַנד פון קרעמל אויף דעם רויטען פּלאַץ אין מאָסקווע. צוליב דער קראַנקהייט פון מענזשינסקין געהט אָן אַ העפטיגער שטרייט אין די אָנפיהרענדע אינסטאַנצען פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי איבער דער פראַגע ווער עס זאָל ווערען דער פערטרעטער זיינער, ווער עס זאָל איבערנעהמען די אָפּיהרונג פון דער אינסטיטוציע, וועלכע ווערט דורך די קאָמוניסטען אָנגערופען „די שווערד פון פּראָלעטאַריאַט“. אַלס קאַנדידאַט אויף דעם אַמט ווערט אַרויסגערוקט דער איצטיגער פאָלקס-קאָמיסאַר פאַר בילדונגס-ענינים בובנאָוו. די פּערזאָן פון דעם בובנאָוו איז זעהר אינטערעסאַנט, און אַפילו צווישען די אַלטע באָלשעוויקעס וואָס יעדער פון זיי האָט אַ רייכע ביאָגראַפיע, פערנעהמט בובנאָוו נישט דעם לעצטען אָרט.

בובנאָוו איז איצט אַלט 50 יאָהר. צו דער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי געהערט ער פון זינט זי איז געגרינדעט געוואָרען, דאָס הייסט פון דעם צוזאַמענפאָהר אין יאָהר 1903, ווען עס איז פאָרגעקומען די שפּאַלטונג פון דער רוסלענדישער סאָציאַל - דעמאָקראַטיע אויף באָלשעוויקעס און מיענשעוויקעס. ער איז נישט פון פּראָלעטאַרישער אָפּשטאַמונג. זיין פאָטער איז געווען אַ רייכער סוחר אין איוואַנאָוואָ-וואָזניעסענסק, אָבער פון דער פריהסטער יוגענד אָן האָט זיך בובנאָוו אָפּגעגעבען דער אַרבייטער-בעוועגונג, ער איז געווען אויף אויסלענדישע צוזאַמענפאָהרען, האָט מיטגעאַרבייט אין דער „פּראַוודאַ“, דרייצעהן מאָל איז ער געווען אַרעסטירט און פינף יאָהר איז ער אָפּגעזעסען אין טורמעס.

בעת דער אָקטאָבער-איבערקערעניש איז בובנאָוו געווען מיטגליד פון רעוואָלוציאָנערען קאָמיטעט אין פּעטראָגראַד און מיטגליד פון דעמאָלדיגען צענטראַל-קאָמיטעט פון דער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי, דאָס הייסט איינער פון לענינס נאָהענטסטע מיטאַרבייטער. נאָך דער רעוואָלוציע איז ער געשיקט געוואָרען קיין אוקראַינע, וואו ער האָט געשפּילט אַ גרויסע ראָל אין איינשטעלען דאָרט די ראַטען-מאַכט און אין קאַמף געגען די פערשידענע ווייסע אַרמייען און אויפשטענדיגע באַנדעס. ווען קיעוו איז פערנומען געוואָרען דורך דער פרייוויליגער אַרמיי פון דעניקינען, איז בובנאָוו דאָרט פערבליבען און איז פערהאַלטען געוואָרען דורך דער דעפענזיווע פון דער ווייסער אַרמיי. אָבער דאָ האָט פּאַסירט איינער פון די מערקווירדיגסטע עפּיזאָדען: די ווייסע האָבען נישט געוואוסט, וואָסער וויכטיגע פּערזאָן עס איז צו זיי אַריינגעפאַלען און האָבען איהם געלאָזט אויסקויפען זיך פאַר 5000 רובעל.

נאָך דער בעפרייאונג פון אוקראַינע און נאָכ'ן סוף פון בירגער-קריג האָט בובנאָוו פערנומען פערשידענע וויכטיגע פּאָסטענס אין דער רויטער אַרמעע, ער איז געווען אין קריגס-ראַט פון דער רויטער אַרמעע פון בודיאָנין א. א. וו. אין יאָהר 1925 איז ער בעשטימט געוואָרען אַלס סעקרעטאַר פון דער פּאַרטיי און אין זעלבען יאָהר איז ער געשיקט געוואָרען קיין כינע אין זעהר אַ פעראַנטוואָרטליכער אויפגאַבע. ער האָט געדאַרפט אָרגאַניזירען די כינעזישע רויטע אַרמעע.

אין דער דאָזיגער צייט האָט מיט בובנאָוו'ן פּאַסירט אַ מעשה, וואָס האָט איהם שיער נישט געקאָסט זיין ווייטערדיגע קאַריערע. בובנאָוו האָט חתונה געהאַט מיט אַ טאָכטער פון אַ געוועזענעם גרויסען מאָסקווער סוחר אבריקאָסאָוו, אַן אומפּאַרטייאישע. ווען בובנאָוו איז געווען אין כינע, האָט די פרוי זיינע געבוירען אַ יונגעל און נישט פערגענדיג קיינעם, האָט זי דאָס קינד אוועקגעפיהרט אין צערקווע און האָט עס געלאָזט אָפּטויפען. עס איז לייכט זיך פאָרצושטעלען. וואָסער סקאַנדאַל דערפון איז אַרויסגעקומען: דאָס קינד פון פּאַרטיי-סעקרעטאַר געטויפט אין אַ צערקווע! מ'האָט אַרויסגערופען די פרוי אין דער צענטראַלער קאָנטראָל-קאָמיסיע ביי דער פּאַרטיי זי זאָל געבען ערקלערונגען וועגען איהר האַנדלונג. אָבער ווען דער סעקרעטאַר פון דער קאָמיסיע סאָלץ האָט איהר גענומען מאַכען פאָרוואורפען, האָט זי איהם אָנגערופען „אַלטער נאַר“ און איז אַוועקגעגאַנגען. וועגען דער מעשה האָט מען גענומען רעדען אין גאַנץ מאָסקווע. די פּאַרטיי האָט אַרויסגעפאָדערט בובנאָוו'ן פון כינע און האָט פון איהם געפאָדערט ער זאָל זיך גט'ן מיט דער פרוי. אָבער בובנאָוו האָט זיך דערפון קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט, און מ'האָט זיך געמוזט בעגנוגענען מיט אַ שטרענגען פאָרוואורף.

ווען מ'האָט געהאַט בעשלאָסען צו רעאָרגאַניזירען דעם פאָלקסקאָמיסאַריאַט פאַר בילדונגס-ענינים, איז בובנאָוו בעשטימט געוואָרען אַלס פאָלקס-קאָמיסאַר אויף לונאַטשאַרסקי'ס אָרט. בובנאָוו האָט זיך לכתחילה גענומען צו דער אַרבייט מיט גרויס ברען. ער פלעגט זאָגען, אַז זיין אידעאַל איז אויסצובילדען אַ לעהרער, וואָס זאָל שפּילען אונגעפעהר די ראָלע פון פּרייסישען פאָלקס-לעהרער אין דער צייט פון פּרייסיש פראַנצויזישען קריג: דעמאָלט האָט מען געזאָגט, אַז דער פאָלקסלעהרער האָט בעזיגט די פראַנצויזען, דער אידעאַל פון בובנאָוו'ן איז געווען צו שאַפען אַ לעהרער. וואָס זאָל בעזיגען די גאַנצע וועלט. ביסלעכווייז איז ער אָבער אָפּגעקיהלט געוואָרען און האָט זיך גענומען מעהר אינטערעסירען מיט די פראַגען פון העכסטען רעוואָלוציאָנערען קריגס ראַט, וואו ער איז פערבליבען מיטגליד, איצט וויל מען איהם אָנפערטרויען דעם פעראַנטוואָרטליכען פּאָסטען, וועלכען ס'האָט געהאַט פערנומען דער פערשטאָרבענער דזשערזשינסקי.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 5–8 אָוונד. זונטאָג פון 9–11 בייטאָג.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט= און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער - שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5 - 9 אָוונט.

בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

וואָס עס האָט געבראַכט די גרים פון קאַווקאַז צום יודישען גלויבען

שמועסען און בעגעגענישען מיט גרים אין קאַווקאַז. — דער תנ"ך, וואָס האָט געבראַכט דערצו, אַז אַ גאַנצער דאָרף זאָל זיך מגייר זיין. — די גרים בעקלאָגען זיך, אַז די יודען זענען נישט פרום

פון צבי כשראי

אויף מיין וואַנדער־וועג האָב איך זיך בעקאַנט מיט אַ סך אינטערעסאַנטע גרים, וואָס פלעגען מיר כסדר דערציילען וועגען די סיבות, וואָס האָבען זיי געבראַכט דערצו, אַז זיי זאָלען אָננעמען דעם יודישען גלויבען... בעת איך בין אַנומעלט געווען אין קאַווקאַז האָב איך זיך אין דער קוראָרט־שטאָט פּיאַטיגאָרסק בעקענט מיט אַ יונגען גר, אַ שוחט, פון אַ יאָהר אַכט און צוואַנציג, ער האָט זיך נאָך אין זיינע קינדער־יאָהרען מגייר געווען צוזאַמען מיט זיין פאָטער.

דער פאָטער זיינער האָט געדינט אין מיליטער אין פּעטערבורג, אַמאָל איז ער פערביי־געגאַנגען אַ כאָר־שוהל, און איז אַריין אויף אַ ווייל זיך צוהערען צום יודישען געזאַנג, פון דעמאָלט אָן איז ער ווי צוגעבונדען געוואָרען צום יודישען גלויבען, — און סוף כל סוף זיך מגייר געווען!

— מ'האָט איהם אָבער מאָסך גע'רודפט און שטאַרק אונטערדריקט פאַר'ן דאָזיגען שריט — האָט מיר מיט אַ קרעכץ אונטערשטראָכען זיין זוהן, דער שוחט, — מען פלעגט איהם כסדר אַרומשיקען צו די גלחים, מיסיאָנער'ען און פּריעסטער, וועלכע האָבען איהם געדראַפּט שטראָפען און מחזיר למוטב זיין. ווען מען האָט דעם פאָטער מיינעם געשיקט צו אַ בעריהמטען כומר, אַ גרויסער בעל־דרשן, און פּראַוואָסלאַווער משומד, האָט דאָס איהם שטאַרק געקרענקט, ווייל דער פאָטער האָט געוואוסט, אַז דער גלח וואָס איז אַזאַ פּראַוואָסלאַווער קנאי איז נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי אַ משומד, אַ מומר לתיאבון — ער האָט זיך פערליבט אין אַ רייכער שיינער שיקסע און זיך צוליב איהר אָפּגעשמדט.

מעהרערע מאָל פלעגט מיר אויסקומען זיך צוצוהערען צו די מעשיות, פון די גרים, וואָס האָבען ליב זיך צונויפצוקלייבען אין קרייזלעך און דערציילען וועגען די סיבות פון זייער התיהדות.

„אונזער גאַנצע משפּחה האָט געלעבט אין אַ דאָרף אין טאַמבאָווער געגענד — האָט דערציילט איינער פון די דאָזיגע גרים — איז מיר אַמאָל אויסגעקומען צו בעגלייטען קיין מאָסקווע אַ יודישען אָקסען־הענדלער, ווען דער יוד איז אַרויס פון וואַגאָן האָב איך דערזעהען אַז ער האָט פערגעסען זיין טלית ותפילין, אין דאָזיגען טלית־זעקעל האָב איך געפונען אויך אַ תנ"ך אין דער רוסישער איבערזעצונג, היות ווי איך בין אַ שטיקעל יודע ספר און פערשטיי רוסיש פלעג איך פאַר אונזער הויזגעזינד און די אַרומיגע שכנים פאָרלייענען פון דאָזיגען תנ"ך. אין די לאַנגע אומעטיגע ווינטער־נעכט פלעגען זיך אין מיין קליין שטיבעל צונויפקלייבען כמעט אַלע תושבים פון דאָרף און איך האָב זיי געלייענט דעם תנ"ך, וועלכער איז אגב געווען אין אַ מיסיאָנערישער איבערזעצונג, דאָך האָט אָבער דער תנ"ך משפּיע געווען אין אַ פערקעהרטער ריכטונג, פונקט להיפוך ווי ס'איז געווען די כוונה פון די איבערזעצער — דער תנ"ך האָט אין אונז דערוועקט אַ שטאַרקע ליבע צו תורת משה און צו די נביאים און אין אַ שיינעם פריהמאָרגען האָבען כמעט אַלע איינוואוינער פון אונזער דאָרף זיך מגייר געווען!

— ווען די מאַכט האָט זיך דערוואוסט וועגען דעם האָט מען אונז אויף אַדמיניסטראַטיווען אופן פערטריבען פון דאָרף, צוגענומען אונזערע האָב און גוטס און געשמידטע אין קייטען אונז אַהער געבראַכט צוזאַמען מיט גזלנים און רוצחים איצט אָבער זענען מיר זעהר צופרידען, מיר האָבען זיך שוין איינגעשאַפט אייגענע הייזער, פעלדער און גערטנער...

— אָבער פון איין זאַך האָב איך פערדרוס — האָט דער גר צוגעגעבען צום סוף פון זיין דערצעהלונג — ווען איך בעגעגען מיך דאָ מיט יודען און איך קוק זיך צו ווי זיי זענען מזלזל אין די מצוות מעשיות און אַפילו אין דעם הייליגען שבת טוט מיר וויי דאָס האַרץ, איך בין באמת דערשיטערט".

אַ צווייטער גר פון דאָזיגען קרייזעל האָט דערצעהלט עפּעס אַמאָדנע מעשה, מיט אַ חלום, וואָס האָט איהם געבראַכט דערצו, אַז ער זאָל זיך מגייר זיין.

„איך האָב אַמאָל געזעהן אין חלום יהודה איש קריות, וועלכער האָט מיר בשום אופן זיך נישט געלאָזט ווי גוויטיג איז אָפּצלמען, איך האָב זיך אויפגעכאַפּט פון שלאָף אַ דערשראָקענער און פערציטערטער. דער דאָזיגער חלום האָט מיר לאַנג נישט געלאָזט רוהען און איך האָב איהם געמוזט דערציילען מיינעם אַ בעקאַנטען, אַ מאַלאַקאַן סובאָטניק, וועלכער האָט מיר פותר חלום געווען, אַז נישט אַנדערש ווי איך מיט איהם מוזען זיך מגייר זיין! אַזוי זענען מיר ביידע אַוועק און זיך מגייר געווען...

— אָט אַ זאַך — ווייזט מיר דער גר בשעת מעשה אויף זיינעם אַ חבר, וועלכער זיצט לעבען איהם און שמייכעלט — איז דאָס געווען דער מאַלאַקאַן־סובאָטניק, וואָס האָט מיך אַריינגעבראַכט אונטער כנפי השכינה...

— מען האָט מיר אַמאָל, — האָט זיך אַריינגעמישט אין שמועס אַן אַלטער גר — אנשטאָט דאָס וואָרט „מתיהד" אַריינגעשריבען אין מיין רעזידענץ־ציינגניש, אַז איך בין סתם „אַ יוד", ווען איך בין געשעפטליך געקומען קיין מאָסקווע (די גרים איז געווען דערלויבט צו לעבען אין די ערטער וואו יודען איז געווען פערבאָטען), האָט מיר פּאָליציי געכאַפּט און פערטריבען צוזאַמען מיט נאָך יודען, וואָס האָבען נישט קיין וואוינרעכט, האָב איך זיך דאַן אַזוי פערשעהמט און ווער רעדט נאָך אַז איך האָב געזעהן ווי די יודען היטען נישט אָפּ קיין יודישקייט, זענען מחלל שבת, א.א.וו.

אוי, דער שבת!

— און איך — האָט איהם איבערגעהאַקט די רייד אַן אַנדער גר — איך, וואָלט אדרבא געווען זעהר צופרידען ווען מיר וואָלט אַזוינס געטראָפען... יאָ, אין קיעוו האָט מיט מיר אויך פּאַסירט אַזאַ פאַל, מען האָט מיך אין אַ „נאַכט־פאַנג" געכאַפּט צוזאַמען מיט נאָך יודען און איך בין אָפּגעזעסען אַ גאַנצען טאָג, איך בין אָבער שטאָלץ געווען, וואָס איך האָב זוכה געווען צו זיין אַרעסטירט אַלס סתם אַ יוד!...

* * *

אויך אין קאַלטען סיביר האָב איך בעגעגענט פיל גרים, וואָס זענען אַהין פערטריבען געוואָרען נאָך אין די צייטען פון אַלעקסאַנדער דעם ערשטען, און ניקאָלאַי דעם ערשטען. אין אַנדערע דערפער דערגרייכט זייער צאָהל צו עטליכע טויזענד — אין זייער אויסערליכען אויסזעהן אונטערשיידען זיי זיך נישט פון די סיבירער קאַצאַפּען; די זעלבע שפּראַך מלבושים און די זעלבע דירות, זיי טרינקען אָבער נישט קיין בראָנפען און היטען אָפּ אַלע יודישע דינים,

אַ גאַנצע וואָך אַרבייטען זיי צוזאַמען מיט זייערע רוסישע שכנים אָבער פרייטאָג נאָך האַלבען טאָג וואַרפען זיי אַוועק די אַרבייט, גייען אין מרחץ און איילען זיך אין שוהל כדי מקבל שבת צו זיין.

אין די דאָזיגע דערפער פלעגען אָפט קומען יודישע רעוואָלוציאָנערען, וואָס זענען פערטריבען געוואָרען קיין סיביר. אָבער די „דאָזיגע יודען" האָבען זיי נישט שטאַרק ליב געהאַט און פלעגען זיי נישט מקבל זיין בסבר פנים יפות.

— יודען וואָס לייגען נישט קיין תפילין און זענען נישט נזהר אין שמירת שבת זענען דאָך ערגער פאַר גויים — אַזוי פלעגען די סיבירער גרים זאָגען — און עס פלעגט זיך טרעפען, אַז די גרים פלעגען די יודען פון זיך פערטרייבען.

ווייט אין מזרח־דרום סיביר, געפינט זיך אַ גרויסער דאָרף פון מתיהדים, אין דעם דאָזיגען דאָרף „יודינאַ" איז פערהאַן אַ גרויסע שיינע שוהל מיט דער אויפשריפט „ברוך אתה בבואיך", אויפ'ן טיר. דער דאָרף „יודינאַ" פערנעהמט מיט זיינע פעלדער אַ סך טויזענדער אַקער ערד און פלעגט צושטעלען בין פיר מיליאָן פוד פערשידענע תבואות.

לויט דער סטאַטיסטיק פון 1897 יאָהר האָבען זיך אין דאָזיגען דאָרף געפונען 2750 גרים, אַלע גרים פון יודינאַ זענען אָרגאַניזירט אין אַן אייגענער געמיינדע האָבען זיך זייערע שוחטים, רבנים און אַנדערע כלי קודש. זיי פערמאָגען אויך אַ פנקס, וואו עס ווערען פערשריבען אַלע געשעהענישען אין זייער קהלה־לעבען.

אין דעם בנין פון זייער שוהל האָבען זיי אַריינגעלייגט פיל כוחות און ענערגיע — דער בנין האָט זיך געצויגען גאַנצע צוויי יאָהר. אויף איינער פון די ווענט לייענען מיר היינט אַ טאָוועל אויף וועלכען עס זענען פערשריבען די חובות פון די מנדבים, אין דער דאָזיגער רשימה פון די בעלי־חובות קענט איהר למשל לייענען אין רוסיש אַז יעפים סעמיאָנאָוויטש אַנאַנעוו, קומט פערציג קאָפּיקעס פאַר רביעי פרשת תרומה און יאַקאָב אַנוקין קומט פאַר מפטיר אַכציג קאָפּ...

הלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
ערעפנונג פון ווינטער־סעזאָן!
היינט און פאָלגענדע טעג!
דאָס גרויסע פּראַכטבילד א. נ.
ליכט
פון דער גרויסער שטאָט
מ'ט דעם גאָניאַלען
CHARLIE CHAPLIN
אין דער הויפּט־ראָל.
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4 נאָכמיטאָג
שבת און זונטאָג 2½ א זייגער בייטאָג. 6106

ביי דער סאָוויעטישער גרעניץ

(ריזע־בריף)

פון ב. סמאָליאַר

ווען מען פאָהרט אָפּ קיין סאָוויעט־רוסלאַנד און מען ווייסט פאָרויס וואָס און ווי, ווערט דאָס אָנקומען אויף דער סאָוויעטישער גרעניץ אַ גאַנץ געוועהנליכע זאַך.

— איהר זענט שוין געווען ביי אונז?

דער קאָסטאָם־אינספּעקטאָר אויף דער גרענציק־סטאַנציע בעגאָרעלאָיע, האָט אַ שאַרף אויג, ער דערקענט פּאַסאַזשירען, בפרט נאָך איינעם, וועלכער איז דורך זיינע הענד דורכגעגאַנגען שוין אַ היפּש ביסעל מאָל.

זיין געהילף, — אַ מיידעל אין אַ ווייסער זומערדיגער אוניפאָרם, — וואונדערט זיך און ווייסט נישט וואָס צו טון, זי דאַרף דורכקוקען מיינע [illegible], אָבער דער היימישער קבלת־פנים פון איהר שעף האָט איהר אינגאַנצען צעמישט.

— אַנ'אָפּטער גאַסט ביי אונז אין סאָוויעטען־פערבאַנד, — נעהמט איהר דער הויפּט־אינספּעקטאָר אַרויס פון דער פערלעגענהייט, — ער איז איינער פון די אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען, וואָס פאָהרען אַהין און צוריק עטליכע מאָל אין יאָהר.

דאָס מיידעל, פערשטייט, זי לאָזט מיינע [illegible] צורוה, אָבער אַ „גרינע" בלייבט זי נאָך אַלץ, אַ נייע אין דער פּראָפעסיע, וואונדערט זי זיך, וואָס איך פיהר ראָדט אין דעם גרויסען הילצערנעם קאַסטען.

— שפּייז, — דערקלער איך איהר, — פּשוטע שפּייז.

— אַ גאַנצען קאַסטען מיט שפּייז? — איז זי געוואָס פערוואונדערט און וואַרפט אַ קוק אויף איהר עלטסטען.

— יאָ — שמייכעל איך פון איהר נאַאיווער פערלעגענהייט — אַ גאַנצען קאַסטען מיט וואורשט, קעז, צוקער, טיי, קאַווע, פּרוכט, שאָקאָלאַד. לימענעס און אַלץ, וואָס עס לאָזט זיך עסען.

— אָבער אַ גאַנצען קאַסטען? — קאָן זי נאָך אַלץ ביי זיך נישט פועלען, צי זי זאָל מיר די דאָזיגע אַלע זאַכען דורכלאָזען, צי נישט.

— נישקשה! — זאָגט דער שעף ענדליך צו איהר, ווען ער בעמערקט אַז זי האַלט ווירקליך ביי עפענען מיין קאַסטען, — אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען האָבען אַ רעכט אַריינצופיהרען מיט זיך שפּייז וויפיל זיי ווילען, דאָס איז אַ געזעצליך רעכט פאַר קאָרעספּאָנדענטען און דיפּלאָמאַטען.

* * *

אַ סאָוויעטישע פאַמיליע — אַ מאַן און אַ פרוי — שטעהען פאַר דעם קאָסטאָם אינספּעקטאָר און לייגען אַרויס זייערע זאַכען פאַר אינספּעקציע.

— ווי לאַנג זענט איהר געווען אין אויסלאַנד?

— וויל דער אינספּעקטאָר וויסען.

— זעקס חדשים!

— אויף קאָמאַנדירעווקע?

— ניין, אויף אַן אָפּעראַציע...

— און איצט פאָהרט איהר צוריק אַהיים!

— יאָ.

— מעהר קיין פראַגען ווערען שוין נישט געשטעלט. לאַנגזאַם און מיט גרויס געדולד נעהמט דער אינספּעקטאָר אַרויס פון די רענצלעך איין זאַך נאָך דער צווייטער. לאַנגזאַם און מיט גרויס געדולד טרייבט ער דורך יעדע קעשענע אין יעדען מאַנטעל און אין יעדען אַנצוג, קוקט דורך די [illegible] אויף די קליידער צו זעהען וויפיל פון זיי זענען געקויפט געוואָרען אין אויסלאַנד. ער לייגט אַוועק לאַנגזאַם אָן אַ זייט זאַקען, אַנצוג, אַ שאַל, זייף, קאַקאַאָ, און נאָך אַ בערגעל מיט זאַכען, וואָס ער דענקט, אַז סאָוויעטישע בירגער האָבען קיין רעכט נישט אַריינצופיהרען קיין סאָוויעט־רוסלאַנד.

— [illegible]! — בעט זיך ביי איהם די פרוי, — מיין מאַן איז אַ קראַנקער, ער מוז האָבען די קאַקאַאָ צו זיין געזונד, איהר זעהט דאָך אַליין, אַז מען האָט אונז אַרויסגעלאָזט קיין אויסלאַנד בלויז דערפאַר, ווייל מיין מאַן איז נישט געווען געזונד.

— נישקשה! — איז דער בעאַמטער האַרט און טרוקען, — אין סאָוויעט־רוסלאַנד איז אויך פערהאַן קאַקאַאָ. נישט נויטיג צו שלעפּען קאַקאַאָ אויך פון אויסלאַנד.

— אָבער די אויסלענדישע קאַקאַאָ איז באַרהאַפטער און דערצו נאָך בין איך גרייט צו צאָהלען אָפּצאָהל וויפיל איהר וועט הייסען — אַפּעלירט די פרוי.

דער קאָסטאָם־אינספּעקטאָר ווערט אָבער ווייניג געריהרט פון איהר אַפּעל און פון איהר גרייטקייט צו צאָהלען דעם אָפּצאָהל. זאַכליך און שווייגענדיג גראַבט ער זיך אין די רענצלעך פון דעם רוסישען פּאָרפּאָלק, און געפינט אין יעדען רענצעל עטוואָס אַזעלכעס, וואָס ער לייגט אַוועק אָן אַ זייט צום קאָנפיסקירען.

— צו שטאַרק איבערגעכאַפּט די נאָרמע! — מעלדעט ער, ווען ער ווערט פאַרטיג מיט זיין אינספּעקציע, — אַלס סאָוויעטישער בירגער האָט איהר געמעגט וויסען וואָס איהר מעגט מיט זיך אַריינברענגען צוריק קיין סאָוועט־רוסלאַנד און אויך וויפיל איהר מעגט אַריינברענגען.

— פון וואַנען זאָלען מיר געוואוסט וויסען? — איז די פרוי פערצווייפעלט — קיינער האָט אונז אין בערלין נישט אינפאָרמירט וועגען אַזעלכע זאַכען.

— אַלס סאָוויעטישער בירגער וואָלט איהר געווען געדאַרפט זיך אינפאָרמירען וועגען דעם אין דעם סאָוויעטישען קאָנסולאַט, אין קאָנסולאַט וואָלט מען אייך געגעבען אַ געדרוקטע ליסטע מיט זאַכען וועלכע איהר מעגט מיט זיך פיהרען, וואָלט איהר איצט פערשפּאָר'ט צו אַרגומענטירען מיט מיר.

דער אַרגומענט צווישען דעם אינספּעקטאָר און דער רוסישער פרוי און דער עיקר דאָס בערגעל קאָנפיסקירטע זאַכען, ציהען דערווייל די אויפמערקזאַמקייט פון די איבעריגע פּאַסאַזשירען, וועלכע זענען שוין לאַנג אַ געפערטיגט. אויף דער גרעניץ איז יעדער נייגעריג צו זעהן, וואָס בנוגע ווערט עס קאָנפיסקירט. דאָס רעדעל נייגעריגע אַרום דעם אינספּעקטאָר ווערט דערפאַר גרעסער און גרעסער.

— נו, איהר קענט דערווייל פערפּאַקען צוריק אייערע רענצלעך, — האַקט דער אינספּעקטאָר מיט אַמאָל איבער זיין אַרגומענט, פיהלענדיג זיך עטוואָס אומבעקוועם, אין דעם רעדעל פון די פערזאַמעלטע.

— אויב איהר האָט וועלכע עס איז טענות, קאָנט איהר זיך ווענדען מיט זיי צו דעם הויפּט־אינספּעקטאָר אין זיין ביוראָ.

ער צייגט איהר אָן אויף אַ זייטיגען צימער אין וועלכען עס געפינט זיך די ביוראָ פון דעם הויפּט־אינספּעקטאָר און אַליין טראָגט ער איבער די קאָנפיסקירטע זאַכען אויף אַ טיש אין סאַמע צענטער פון דעם לאַנגען טאַמאָזשנע־זאַל, אויף וועלכען זיי ווערען אויסגעלייגט און איבערגעשריבען.

— אָט האָט איהר אייער קוויטאַנציע! — דערלאַנגט ער דער פרוי אין אַ פּאָר מינוט אַרום אַ קוויט אויף די צוגענומענע זאַכען, — איהר וועט קומען קיין מאָסקווע, וועט איהר מיט דער דאָזיגער קוויטאַנציע [illegible] קענען בעקומען איניגע זאַכען צוריק...

* *

דער צוג שטעהט אויף דער סאָוויעטישער גרעניץ גאַנצע צוויי שטונדען. האָבען די פּאַסאַזשירען דערפאַר גענוג צייט אויסצוטוישען זייער געלד אויף סאָוויעטישע רובעלס, אַריינצוגעהען אין בופעט אויפ'ן וואָקזאַל און אויסצוטרינקען אַ גלאָז טיי, כאַפּען אַ שפּאַציר איבער דעם פּעראָן, און אויך בעטראַכטען זייערע קופּע־פּלעצער, אין די סאָוויעטישע וואַגאָנעס, אין וועלכע זיי ווערען אַריבערגעזעצט.

— איהר ווייסט? — ווענדעט זיך צו מיר איינע פון די אַמעריקאַנער פּאַסאַזשירקעס אין אויפרעגונג, — זיי האָבען דאָך מיר אַריינגעזעצט אין איין קופּע מיט אַ מאַן...

— און אַז מיט אַ מאַן, איז וואָס? — קאָן איך לכתחילה נישט פערשטעהן איהר אויפרעגונג.

באַלד אָבער ווערט אַלץ פאַר מיר קלאָר. די קופּע־פּלעצער אין די סאָוויעטישע וואַגאָנען זענען צוויי אין אַנ'אָפּגעשלאָסענעם טייל. צוויי שלאָף־פּלעצער אויף אַ גאַנצער נאַכט־רייזע, אַריינזעצען אַהין אַ ווילד־פרעמדער פרוי מיט אינגאַנצען אַ פרעמדען מאַן, איז ווירקליך נישט אַמעריקאַניש און זאָגאַר נישט איראָפּעיש.

— אין סאָוויעט־רוסלאַנד מאַכט מען נישט קיין ווערטער פון אַזעלכע זאַכען, — ערקלער איך איהר און שמייכעל.

— אין סאָוויעט־רוסלאַנד מעג מען טאַקע נישט מאַכען קיין ווערטער פון אַזעלכע זאַכען, אָבער דערווייל בין איך בלויז אויף דער סאָוויעטישער גרעניץ — איז מיין אַמעריקאַנערין פּראָטעסט און בייז.

זי בעט מיר זיך אַריינמישען און לאָזען וויסען דעם הויפּט־קאָנדוקטאָר פון דעם צוג, אַז אויב מען וועט נישט אַרויסנעהמען דעם מאַן וועט זי מוחל זיין אויף דער רייזע קיין מאָסקווע און וועט זיך פערקעהרען צוריק קיין פּוילען.

— אַ גאַנצע נאַכט אין אַנ'אָפּגעשלאָסענעם קופּע מיט אַ ווילד־פרעמדען רוסישען מאַן איז אַ ביסעל צו שטאַרק אַפילו פאַר סאָוויעט־רוסלאַנד! — איז זי ברוגז.

דער הויפּט־קאָנדוקטאָר, וואָס זעהט ווי זי קאָכט זיך, און וועמען איך גיב איבער איהר טענה, שמייכעלט גוטמוטיג און וויצעלט זיך אויף איהר חשבון, באַטירליך אויף רוסיש, אַז זי זאָל נישט פערשטעהן:

— וואָס איז עס פאַר אַ מאַן דאָרטען, וואָס אַ פרוי וויל מיט איהם נישט פאָהרען בייטאַכט?..

ער כאַפּט אַ ממזרישען קוק אויף דער אומצופרידענער אַמעריקאַנערין, וואָס איז גראָד אַ יונגע און נישט קיין מיאוסע, און לאָזט מיר וויסען, אַז איך מעג זי בערוהיגען:

— זי וועט קריגען אַ קופּע פאַר זיך אַליין! — בעט ער מיר איהר איבערצוגעבען.

ער הייסט דעם געפעקטרעגער איבערטראָגען איהרע זאַכען אין אַ צווייטער, שכנותדיגער ליידיגער קופּע, און אַליין לאָזט ער זיך אַוועק צו דער גרופּע באַהן־בעאַמטע, וואָס שטעהען אויפ'ן פּעראָן, צו דערצעהלען זיי דעם וויץ וועגען דער יונגער אַמעריקאַנערין, וואָס וויל בשום אופן נישט פאָהרען מיט אַ „רוס" אין איין קופּע.

לאַנג וויצלען זיך האָט ער אָבער קיין צייט נישט. דער גרויסער זייגער אויפ'ן וואָקזאַל צייגט, אַז אין איינינע מינוט אַרום, דאַרף דער צוג זיך ריהרען פון אָרט, ער איילט זיך דערפאַר צוריק צו זיין פּלאַץ ביים וואַגאָן, גרייט צו געבען דעם סיגנאַל, אַז דער צוג זאָל זיך לאָזען אין וועג אַריין.

— אַלע איינשטייגען! — לאָזט ער וויסען זאַכליך און אויף אַ קול איבער דעם גאַנצען פּעראָן.

דער ערשטער קלונג... דער צווייטער... אַ לאַנגער פייף פון דעם לאָקאָמאָטיוו, און דער צוג פאַנגט זיך אָן לאַנגזאַם צו ריהרען.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

א סוף צום שטילשווייגען!

דאָס איז דער לעצטער נויט־סיגנאל פון אַנ'־אונטערגעהענדער שיף, אונאָפּהענגיג פון דער בעציהונג צו דער מלוכה פון דער אונטערגעהענדער שיף. מוז יעדע שיף, וואָס געפינט זיך אויפ'ן ים קומען מיט הילף. און זיך, שטעלען אַ סך מאָל אַפילו זיך אין געפאַהר אויף גאָר צו ראַטעווען די טרונקענדע שיף. צו דער מדרגה זענען מיר יודען ביי אונז איצט געקומען — מיר זענען אויפ'ן ראַנד פון אונטערגאַנג, שוין נישט רעדענדיג וועגען אונזער פּאָליטישער רעכטלאָזיגקייט, אָבער ווירטשאַפטליך זענען מיר שוין ווייטער ווי ערב־אונטערגאַנג. אַ ווילדען שדים־טאַנץ גרייטען זיך שוין די אַלטע באַוואַטשינקיס—דמאָווסקיס צו טאַנצען אויף אונזערע קברים, און ביי אונז איז שטיל, אונזערע אייגענע, אונזערע אַלערליי פּאָליטישע ווירטשאַפטליכע פיהרער טרייבען זעהר הויך און הינטער־קוליסען פּאָליטיק, וואָס העלפט שטענדיג ספּעציעל איצטער גאָרנישט, עס איז גענוג אָנצעוויזען, אַז אין אונזער נויט־געראַנגעל איז דערגאַנגען שוין צו דער מדרגה, אַז די גאַליציאַנער יודישע פיהרער האָבען אָנגעהויבען צו זעהן דאָס בילד פון עלענדקייט ביי די פּוילישע יודען, אָבער דאָס איין רירט זיך גאָר אַלץ נישט. מ'רעדט שוין יאָ וועגען אָנהויבען רעדען אָבער ווייטער ווי אַ צייטונגס־אַרטיקעל האָט נאָך גאָר נישט דערגרייכט.

איין פּאָזיציע נאָך דער צווייטער פאַלט, די לעצטע צוויי יאָהר האָבען געשלאָגען דעם רעקאָרד פון אונזער צוזאַמענבריכונג, און ביי אונז צווישען אונזערע שתדלנים, טוער, יועצים איז שטיל ווי אויף אַ בית־עולם. אמת איז, אַז ס'געזט שוין היינט נישט קיין ווערטער־געפעכט אָבער פּאַקטישע זאָרגען זעבען נאָך פאַר אונז נישט אָנגעהויבען געוואָרען, ס'שיטען זיך גזירות, וואָס איינע איז שרעקליכער ווי די צווייטע. מ'רעדט שוין היינט נישט וועגען רואינירען דעם יודישען סוחר, בעל־מלאכה, נאָר וועגען איהם איבגאַנצען אַראָפּשווענקען און איהר הער'ן דעפּוטאַטען, כלל־טוער, געזעלשאַפטליכע פאָרשטעהער ווי זענט איהר? דער־מאָהנט זיך דאָך אמאָל, אַז פריהער צי שפּעטער וועט איהר דאַרפען זיך פערענטפערען פאַר אייער שטיל־שווייגען, איהר קאָנט העלפען אָדער נישט. אָבער אייער שטימע האָט מען איצטער געדאַרפט הערען, און נישט אַזוי געדולדיג און שליסליך נאָך דאַט־פול, ווי איהר זענט איך צו בעציהען צום פערצווייפלונגס־געשריי פון אַלע יודען אין פּוילען. היינט מוזט איהר ווער'ן אויס סאַלאָן־פאָרשטעהער היינט מוזט איהר אָרגאַניזירען די יודישע מאַסען אין פּוילען, כדי מיט דער־פאָלג צו קאָנען אָנהויבען פיהרען אַ וועלכע עס איז אַקציע פאַר דער פערבעסערונג פון דער יודישע לאַגע. נעהמט זיך אַ ביישפּיל פון די פּוילישע־פאָרשטעהער אין פּוילען. דער פּויער, וואָס אַפילו איצט לעבט זיך איהם נאָך ווייט־בעסער, ווי אַ יוד. פּוילען אָבער קוים אין זיין לאַגע נישט אַזוי פויגעלדיג, אָרגאַניזירען זייערע פאָרשטעהער אַפילו שטרייקען. דאַרף מען דען נאָך וואַרטען, צי קאָן מען דען איבער הויפּט נאָך וואַרטען, איהר אַלבסט זענט דאָך שוין מודה, אַז ס'איז באו מים עד נפש, אלוא ביז ווען? זייט וויסען, אַז די יודישע געזעלשאַפט וועט אייך פערורטיילען נישט דערפאַר, ווייל איהר האָט נישט אויפגעטון, נאָר בלויז דערפאַר, וואָס איהר האָט גאָר נישט אָנגעהויבען צו טון. גענוג לאַנג האָט איהר זיך געאַמפּער'ט וועגען העכערע און נידריגערע מאַנדאַטען־אַנגעס. שפּעטער זענט איהר פון דעם „קאַמף" ערשעפּט געוואָר'ען — האָט איהר אייער „רוהע" געדאַרפט, אָבער ווען וועט שוין אייער שטיל־שווייגען זיך ענדיגען? נישט איביג וועלען דויערן קאַדענצען, מיר דערמאַהנען, רופען און וואָרענען אייך, הויבט אָן צו דערפיהלען אייער חוב, קוקט זיך נישט צו רוהיג צו די ס.א.ס. סיגנאַלען פון דער זיך טרינקענדער יודישע שיף.

פ. גאָלדקראַנץ.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען

שטארקע טענדענץ אויף רויה-וואל

די פרייזען פון רויהע וואָל אויפן לאָנדאָנער מארק איז ווידער געשטיגען מיט 5 פּראָצענט. די נאָכפראגע איז גרויס און די אומזעצען לעבהאַפט. אזויארום איז רויהע וואָל געשטיגען אין פערגלייך פון צוויי וואָכען מיט 15 ביז 20 פּראָצענט.

וועגען „אופּאדלאשטש" אין דער לאדזער האנדעלס-באנק

דעם 7 אָקטאָבער איז פאָרגעקומען אַ פער־זאַמלונג פון דער לאָדזער האנדעלס-באנק מיטן אנטייל פון די געוועזענע מיטגלידער פון ראַט, סאַנאַציע-קאָמיטעט, די אדוואָקאטען אלבערכט און פּאסטאלסקי פון ווארשא און די 3 סינדיקען.

די פערזאמלונג האָט געגעבען פּאָזיטיווע רעזולטאטען, אלע אנוועזענדע האָבען זיך ארויס-געזאָגט פאר אָפּשאפען דעם „אופּאדלאָשטש".

רעדוקציע פון די בוימוואל-פרייזען

דער אגראר-דעפּארטאמענט אין וואשינגטאָן האָט עהערנעכטען ווידער פערעפענטליכט אַ בע-ריכט וועגען דעם צושטאנד פון בוימוואָל-גערעטע-ניש אויפן 1 אָקטאָבער 1932, דאָס אלגעמיינע גערעטעניש איז דאָסמאָל אָפּגעשאצט געוואָרען אויף 11,425,000 באלן.

באלד ווי ס'איז פערעפענטליכט געוואָרען די דערמאָהנטע אָפּשאצונג האָט רויה-בוימוואָל אויף דער ניו-יאָרקער בערזע אָנגעהויבען צו פאלען. די פרייזען זענען געפאלען פון 40 ביז 45 פּונקטען.

פערקלענערט זיך די זאפּאסען פון בוימוואל-גארן אין לאדז

לויט ידיעות פון פעראיין פון בוימוואָל-פּרא. דוצענטען אין לאָדז האָבען די זאפּאסען בוימוואָל-גארן אין לאָדז דעם 2-טען אָקטאָבער אויף צו פערקויפען בעטראָפען 963862 קילאָ. די זאפּאסען בוימוואָל-גארן אין די וועבערייען האָבען בעטראָ-פען 405919 קילאָ. אזויארום זענען די דאָזיגע לאגערען אין פערגליין מיט דער פריהערדיגער וואָך פערקלענערט געוואָרען מיט 85214 קילאָ, אין אלגעמיין בעטרעפען איצט די בוימוואָל-גארן-לאגערן אין לאָדז 1369,081 קילאָ.

שלעכטע לאגע אין דער גומי-שיך-בראנזשע

אזוי גוט ווי די פּראָדוצענט אזוי אויך די סוחרים פון גומי,שיך, קאלאָשען, באלען א. א. וו. בעקלאָגען זיך אויף די מינימאלע אומזאצען אין דער בראנזשע. דער פערקויף פון די אויסארביי-טונגען, נישט קוקענדיג אויף דער שפּעטער צייט, זענען קליינע, די סבה דערפון איז די טרוקענע שעהנע וועטערן. די פּראָדוצענטען האָבען ליגען קאָלאָסאלע לאגערן סחורות, וואָס ברענגט זיי צו גרויסע הזיקות און פינאנציעלע שוועריגקייטען.

וויינטרויבען פון האלאנד

צוליב'ן פערקלענערטען צאָל זענען וויינ-טרויבען ביליגער געוואָרען אין הורט און דעטייל. גרויסע טראנספּאָרטען זענען אנגעקומען פון אונ-גארן און רומעניען. די דאָזיגע לענדער האָבען היי-יאָהר בעקומען גרעסערע קאָנטיגענטען, טייל-ווייז צוליב דעם, ווייל זיי האָבען געקויפט אין פּוילען גרויסע סכומים קוילען.

איצט דארפען אָנקומען וויינטרויבען פון האָלאנד, צוליב'ן אימפּאָרט פון וועש און ארביי-טער-קאָנפעקציע.

ס'ווערען אויך געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט בראזיליען, וועלכע זאָלען אריינפיהרען קיין פּוילען קאווע און זאָל ביי אונז קויפען מעטאל-אויסארבייטונגען.

אונזער אימפּארט קיין פראנקרייך

קיין לאָדז איז אנגעקומען אַ ידיעה, אז די אימפּאָרט-קאָנטיגענטען זענען אין פראנקרייך אויס-געשעפּט. אין צוזאמענהאנג דערמיט האָט אויסגע-בראָכען אַ מהומה צווישען די לאָדזער עקספּאָר-טערען, נאָכמעהר צוליב דעם, וואָס די פּארטיעס קאָנפעקציע וואָס זענען ארויסגעשיקט געוואָרען פאר'ן 1 אָקטאָבער און געפינען זיך אונטערוועגס האָבען שוין נישט געזאָלט אריינגעלאָזען ווערען קיין פראנקרייך.

באלד ווי ס'איז אנגעקומען די דאָזיגע ידיעה, האָט די לאָדזער האנדעלס-קאמער אינטער-ווענירט אין דער פּוילישער אמבאסאדע אין פּא-ריז. די אינטערווענץ האָט געהאַט ערפאָלג, אזוי אז די קאָנפעקציע וואָס איז ארויסגעשיקט געוואָ-רען פאר'ן 1 אָקטאָבער וועט אריינגעלאָזען ווערען קיין פראנקרייך.

דער נייערווירטשאפטס-פראגראם פון דער רעגירונג

צי וועלן דער האנדעל, מלאכה און פאבריקאציע בעקומען קרעדיטען

מען האָט זיך שוין ענדליך אויסגעבעטען קאַלטע טעג, און עס רעגענט שוין אויך, און דאָס האָט נאָך אַלץ נישט אויפגעלעבט דעם האנדעל און די פאבריקאציע צו דער שטופּע ווי דאָס דארף זיין אין דער איצטיגער צייט.

דער הערבסט און ווינטער זענען די בעסטע צייטען פון יאָהר פאר'ן האנדעל פון די וויכטיג-סטע בראנזשעס. ביז-איצט איז געווען שוואַך מען האָט געמיינט, אז דאָס איז צוליב די ווארעמע וועטערס, אָבער אַט איז שוין קאַלט, און עס רעגענט שוין, און די לאגע אין האנדעל האָט זיך קנאַפּ-וואָס פערבעסערט.

די הויפּט-סבה איז דאָס, וואָס די בעפעל-קערונג האָט נישט קיין געלד, און דער האנדעל און די פאבריקאציע האָט נישט קיין קרעדיט. די פאבריקאנטען פערענטפערען זיך, אז זיי וואָלטען גערן געבאָרגט, נאָר זיי האָבען נישט קיין מעג-ליכקייטען און אָהן קרעדיט איז אונמעגליך צו אויפלעבען דעם האנדעל.

ווען עס וואָלט געווען לייכטער מיט'ן קרע-דיט, וואָלט די בעפעלקערונג געקענט לייכטער קויפען. ווארום עס איז פעסטגעשטעלט, אז די בעפעלקערונג דארף איצט קויפען אלערליי סחורות, נאָר מען האָט נישט קיין געלד.

די וויכטיגסטע אויפגאבע איז איצט צו שאַ-פען מעהר אומזאַנט-געלד פאר דעם האנדעל און פאבריקאציע. אָהן מעהר געלד און מעהר קרעדיט, אויף לייכטערע אופנים וועט אונמעגליך זיין אויפ-צולעבען דעם האנדעל און די פאבריקאציע.

מיט דער גרעסטער שפּאנונג ווערט יעצט אָפּגעווארט די ענדונג פון סיים, מען ווייסט, אז די רעגירונג וועט ארויסטרעטען מיט אַ נייעם ווירטשאפטס-פּראָגראם, מען ערווארטעט, אז די רעגירונג וועט אין דעם ווירטשאפטס-פּראָגראם אָננעמען, אז מען הויבט אָן אַנ'אינטענסיווע אר-בייט אויף צו שאפען פערדינסטען פאר די אר-בייטסלאָזע און מעהר קרעדיט פאר די ווירטשאפט-ליכע בערעפענישען.

קרייז-צוזאמענפאהר פון בעקערס

לאדז זאָל זיך אראָפּנעהמען א מוסטער פון ווארשא

(2) דער קרייז־צוזאַמענפאָהר פון בעקערס פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, וועלכער איז פאָרגע־קומען עהערנעכטען אין צעך אויף דער פּאָדלעשנע גאַס, האָט בעהאַנדעלט אַ רייהע ענינים, וואָס האָבען אַ שייכות נישט נאָר מיט'ן בעקער־פאַך, נאָר אויך אַנ־דערע.

קודם איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע פון מעכאַניזירען די פּיעקאַרניעס.

ווי בעקאַנט, ענדיגט זיך דער טערמין דערפון דעם 31. דעצעמבער ה. י.

די פערזאַמעלטע האַלטען, אַז די שטעלונג פון דער מאַכט אין דער דאָזיגער פראַגע איז אַ ריכ־טיגע.

ווייטער איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע פון פערקויפען געבעקס אין שפּייז־ און קאָלאָניאַל־געוועלבער.

די פערזאַמעלטע האָבען פעסטגעשטעלט, אַז די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט אין לאָדז דאַרף נאָכ־טון די וואַרשאווער מאַכט, וועלכע האָט מיט עטליכע וואָכען צוריק אַרויסגעגעבען אַ פערבאָט צו פער־קויפען געבעקס אין אַזעלכע געוועלבער, וואו ס'ווערט געהאַנדעלט מיט נאַפט, זייף, סאָדע, הערינג א. ד. גל.

ווייטער האָבען די פערזאַמעלטע פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס אין שפּייז־געוועלבער ווערט, — אין סתירה מיט'ן געזעץ — געהאַנדעלט ביז 11 אין אָוועגד, אונטער'ן אויסרייד, אַז דאָרט ווערען פערקויפט צוקער־לעך, זיסיגקייטען, סאָדע – וואַסער וכדומה. בעת גלייכצייטיג ווער'ען דאָרט פערקויפט אַנדערע פּראָדוקטען, מיט וועלכע אין די געוועלבער ווערט געהאַנדעלט.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָ־טעסטירען געגען נישט אָפּהיטען דורכ'ן בעקער־פאַך די זונטאָג־רוה, מחמת אין פיל בעקערייען ווער'ען זעמעל געבאַקען אום זונטאָג.

בנוגע דער פראַגע פון צעניקעס, איז בע־שלאָסען געוואָרען צו אינטערווענירען ביי דער צענטראַל־מאַכט, אַז אין די צעניק־קאָמיסיעס זאָ־לען צוגעצויגען ווער'ען פאַך־מענער.

די פערזאַמעלטע האָבען זיך אין זייערע רעדעס אַרויסגעזאָגט, אַז וועגען דאָס נישט־פאַכמענישקייט פון די מיטגלידער פון די צעניק־קאָמיסיעס זאָגען עדות די פאַקטען, וואָס זיי מאַכען אָפּהענגיג די פּרייזען אויף געבעקס בלויז פון די מעהל־פּרייזען און נעהמען קנאַפּ אין אַכט די אַרבייטס־פּרייזען.

בנוגע דעם לעצטען איז בעשלאָסען געוואָרען נישט צו שליסען מיט די בעקער־געזעלען קיין קאָ־לעקטיווע אָפּמאַכען, נאָר בלויז אינדיווידועלע, און שטרעבען צו רעדוצירען די לוינען.

אַ בעקער־אַרבייטער פערדינט איצט פון 60—80 זל. אַ וואָך, און דאָס איז, לויט דער מיינונג פון די פערזאַמעלטע, אַ צו הויכער לוין אין פער־גלייך מיט די שכירות'ן אין אַנדער'ע פאַכען.

וואו מ'דארף מעלדען

ווען מען מעלדעט נישט גייסטיגע ארבייטער

(2) פון דער וואָיעוואָדזטווע מעלדעט מען, אז אלע איינמעלדונגען און אנקלאגעס וועגען נישט פערזיכערען גייסטיגע ארבייטער דורך די ארבייטס-געבער, דארפען געווענדט ווערען אין „זופּו", מינדליך, אָדער שריפטליך (נישט אנאָנים).

נאָכ'ן אדורכפיהרען אנ'אויספאָרשונג, וועט „זופּו" אזעלכע גייסטיגע ארבייטער פערזיכערען פאר דער גאנצער צייט, וואָס אזא איינער האָט שוין אין דער געגעבענער פירמע אָפּגעארבייט.

מאגיסטראט נעהמט נישט מעהר

די עקזעקוציע-קאסטען און קאסטען פאר „אגלאשעניעס"

דער מאַגיסטראַט האָט שוין איבערגעגעבען זיין עקזעקוציע־טעטיגקייט דעם שטייער־אַמט, אַזוי ווי ס'פערפליכטעט דאָס נייע עקזעקוציע־געזעץ.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער מאַגיסט־ראַט ליקווידירט זיין גאַנצע סעקוועסטראַציע־אָפּ־טיילונג. דער מאַגיסטראַט האָט נישט מעהר קיין סעקוועסטראַטאָרען. אַ טייל זענען געקינדיגט גע־וואָרען, אַנ'אַנדער טייל סעקוועסטראַטאָרען זענען איבערגעפיהרט געוואָרען אין אַנדערע אָפּטיילונגען, אנשטאָט דער סעקוועסטראַציע־אָפּטיילונג האָט דער מאַגיסטראַט געעפענט אַ נייע איינקאַסאָ־אָפּטיי־לונג, וועלכע האָט אַ שטאַב מיט איינקאַסענטען. פון היינט אָן וועלען די איינקאַסענטען געהען צו די שטייער־צאָהלער פון קאָמונאַלע שטייערען און ביי זיי אין די שטובען איינקאַסירען די פערלעגענע שטייערען. דער מאַגיסטראַט האָט געמאַכט די דאָ־זיגע פערלייכטערונג, און די איינקאַסענטען וועלען אין שטוב אָננעהמען ביי די שטייער־צאָהלערס בי־טעס אויף פונאַנדערלייגען די שטייערען אויף ראַ־טעס. אויב דער שטייער־צאָהלער צאָהלט נישט דעם איינקאַסענט („פּאָבאָרצא"), לאָזט דער לעצטער איבער אַנ'אויפפאָדערונג, אַז דער ענין זאָל ערלעדיגט ווער־רען אין פערלויף פון 7 טעג, אין דער צייט קען דער שטייער־צאָהלער פונאַנדערלייגען זיין חוב אויף ראַטעס, אָדער אויף אַנ'אַנדער אופן ערלעדיגען זיין ענין אין שטייער־אַמט ביים מאַגיסטראַט.

דאָס וויכטיגסטע דערביי איז אָבער, אַז דער שטייער־אַמט נעהמט איצט נישט פון די פערלע־גענע שטייערען נישט די 5־פּראָצענטיגע עקזעקו־ציע־קאָסטען און נישט די סומען פאַר „אַגלאָשע־ניעס", אויב דער שטייער־צאָהלער וועט נאָך דער אויפפאָדערונג („אופּאָמניעניע") נישט ערלעדיגען זיין ענין אין מאַגיסטראַט. דעמאָלט וועט דער מאַ־גיסטראַט איבערשיקען די אַקטען אין שטייער־אַמט, וועלכער וועט איהם איינמאָהנען אויף אַ צוואַנגס־אופן, לויט דער גאַנצער שטרענגקייט פון די נייע עקזעקוציע־פאָרשריפטען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג **י"א** **11** תשרי תרצ"ג

אקטאבער

זון-אויפגאנג 5.34
זון-אונטערגאנג 5.17

זונטאג קאנפיסקירט דעם „נייעם פאלקסבלאט"

דער זונטאג-נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" איז קאנפיסקירט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דער ידיעה וועגען ארעסט פון גצוו. אססעסאר פון היגען שטאטישען געריכט, קוזשמיצקי.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1912

(2) היינט, דינסטאג, דארפען זיך שטעלען אין מיליטער-ביורא (זאוואדזקא 11) צו רעגיסטראציע יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1912 און עלטערע' וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו רעגיסטראציעס, און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

R S Sz T U W Z Ż

און פון 8 קאמיסאריאט:

A B C D E F

מארגען, מיטוואך, פון 1 קאמיסאריאט:

A B

און פון 8 קאמיסאריאט:

G H Ch I J

וויכטיג פאר עמיגראנטען קיין ארגענטינע

(2) פון עמיגראנטען-סינדיקאט ווערט אויפמערקזאם געמאכט, אז עמיגראנטען, וואס פארמאגען עפידעיוויטס און ארויספאדערונגס-קארטען פון ארגענטינע, דארפען זיך, אין זייער אינטערעס, ווענדען אין דער לאדזער אפטיילונג פון עמיגראנטען-סינדיקאט, כדי אויסצופארשען דעם אינהאלט פון די עפידעיוויטס.

א שיפס-קארטע, 3 קלאס, קיין ארגענטינא קאסט איצט 950 זל. פאר פערזאנען, וואס זענען עלטער פון 10 יאהר.

א נארמאלע וויזע קאסט 305 זל. מיט 60 גראשען, און א הנחה-וויזע—43 זל. מיט 70 גראשען.

קאנסום צום הערבסט

ס'האט זיך געענדיגט דער גאלדענער הערבסט און איצט הויבט זיך אן די צייט פון די שלעכטע וועטערן און רעגענס — און אין דער ערשטער רייה דארף מען זארגען זיך צו האלטעןווארם. דער איינציגער אין אונזער שטאט ווארען-הויז קאנסום ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור, ראקישינער 54, צופאהר מיט די טראמוואיען 10 און 16 האט פארגעברייט א גרויסען אויסוואהל פון שטרימף, שקארפעטען, טריקאטאזשען און זעמטליכע שטריק-אויסארבייטונגען. קאנסום עמפפעהלט א גרויסען אויסוואהל פון דאמען- און הערען-וועש, איבערציג, בראק און סעקונדא פון די אויסארבייטונגען פון דער ווידזעווער מאנופאקטור, וואס ווערט פערקויפט צו געניע פאבריקס-פרייזען. אויך די איבריגע אפטיילונגען פון קאנסום זענען רייך פערזעהען.

אויב דו ווילסט דערהאלטען דיין געזונד און פערהיטען זיך געגען פערקיהלונג, איל אין קאנסום נאך ווארמע וועש, שטרימף און שקארפעטען.

מענשען, וואס ליידען פון א שווערען שטוהלגאנג

און דערביי פון מאסטדארם-שליים-הויט-קראנקהייטען, פיסטעלן הערען נעקחעלט, נעמען צו דארם-רייניגונג פריה-מארגענס און אחעגר צו א פירטעל גלאז נאטירליך ביטער-וואסער

Franciszka Józefa

צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקעס.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2.

אין כעלמ' פון 8—9 פריה.

פון האנדעלס-געריכט

אויף דער לעצטער זיצונג פון האנדעלס-געריכט איז בעטראכט געווארען דער רעגולאציע-פארשלאג (15 פראצ.) פון דער געפאלענער פירמע „ווילהעלם נעבעל און זיהן", פאבריק פון דראט-אויסארבייטונגען (דאמבראווסקא 37).

צוליב דעם, וואס א גרויסע צאהל קרעדיטארען האבען זיך ארויסגעזאגט געגען דעם פארשלאג, האט דאס געריכט דעם ענין אפגעלעגט, און בעשלאסען צו רופען א צווייטע פערזאמלונג פון די קרעדיטארען.

* * *

דאס געריכט האט דעם רעגולאציע-פארשלאג (10 פראצ.) פון דער פירמע „מ. ווארשאווסקי און א. מארטשאק" אין אזארקאוו אפגעווארפען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „פראנטשישעק פאסטלעב", פערקויף פון אפטישע ארטיקלען (פעטריק. 71), האט דאס געריכט בעשטימט א נייעם טערמין, אויפן 22-סטען אקטאבער ד. י. אויף אנצומעלדען די פרעטענזיעס, און צו בעשטימען דעם פערמעגען פון דער אופאדלאשטש-מאסע.

יודיש

קאמעראל-טעאטער

אלעע 1-טער מאי 2.

יודיש דראמ. טעאטער אין פוילן

ווילנער טרופע

אנפירונג: מ. מזאה. יאר XVII

שבת, דעם 15-טן אקטאבער, 9 אווענט — פרעמיערע

בונטש אין אויסבעסערונגס-הויז

א היינטצייטיקע טעאטער-שטיק אין 3 אקטן.

מחבר: פעטער-מארטין לאמפעל. יידיש: מ. מ. רעזשי: יעקב ראטבוים.

פירען אויס:

פאסטאר	יעקב קורלענדער	פריץ	חבל בוזגאן
פארוואלטער	דניאל שאפירא	קורט	יעקב מאנדארף
וויקטאריא	מרים ארלעסקא	ערווין	דבורה ראזענבלום
דערציער	משה פאטאשינסקי	קארל	
פראקטיקאנט	נחום מעלניק	פאליציי-אפיציר	

דאס טעאטער-שטיק איז געבויט — ביי פרייער דראמאטישער באארבעטונג, אויפן גרונד פון אויטענטישע דאקומענטירטע געשעענישן און פאקטן, פארשריבן דורך יינגלעך פון אויסבעסערונגס-הויז אין דייטשלאנד.

אדמיניסטראטיווע אנפירונג: ב. אסס.

דרייסטער רויב-אנפאל

צוגערויבט 7000 זלאטעס ביי אנ'אנגעשטעלטער פון א טאבאק-געוועלב

(2) נעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים-איינברעכער, מיט דער הילף פון א לייטער, אריינגעקראגען אין דער וואוינונג פון א געוויסער זאפיא קאוואלסקא אויף פיעטרקאווער 119, אויפ'ן ערשטען שטאק.

די איינברעכער האבען די קאוואלסקא, וועלכע איז שוין געשלאפען, און נישט געהערט, ווי זיי זענען אריינגעגאנגען, געבונדען און פערשטופט דאס מויל מיט א נאז-טיכעל און הענדשקעס.

דערנאך האבען זיי דורכגענישטערט אלע שיפלעדער, צוגענומען 7000 זלאטעס און זענען אנטלאפען.

ערשט אינדערפריה, אז די קאוואלסקא איז נישט ארויסגעקומען אין טאבאק געשעפט פון טעקלא גומקאווסקא, (פיעטרקאווער 119) וואו זי ארבייט אלס לייטערין און קאסירערין, איז מען צו איהר ארויף און געטראפען זי א טיף-פערחלשטע.

עס איז תיכף פעראדרענט געווארען אנ'אויספארשונג.

די 7000 זלאטעס האבען געשטאמט פון די געלדער, וואס דעטאיל-סוחרים האבען איינגעצאהלט אין דער טאבאק-הורטאווניע פון דער פרוי גומקאווסקא.

מען איז זיך משער, אז די רויבער זענען נישט קיין לאדזער.

120 קויהלען-כאפערס

בעפאלען מיטאמאל א פראכט-צוג און גנב'ענען קויהלען

(2) מיט צוויי טעג צוריק איז אויף דער ליניע פיעטרקאוו-באבי דורכגעפיהרט געווארען אנ'אומגעוועהנליכער אנפאל אויף דעם פראכט-צוג נומער 4422, וואס איז אנגעלאדענט געווען מיט קויהלען.

אין א געוויסען מאמענט — ווי עס האט שפעטער ארויסגעוויזען די אויספארשונג — האט זיך דער צוג, וועלכער איז דורך פאליציי נישט עקספארטירט געווארען, פלוצים, אהן שום סיבה, דורך דער באהן-דינערשאפט אפגעשטעלט געווארען, און אויף די וואגאנעס, בעלאדענט מיט קויהלען, איז ארויפגעשפרונגען א המון פון אנ'ערך 120 מאן, און ארונטערגעשאטען עטליכע צעהנדליג קערץ קויהלען...

דערנאך זענען די קויהלען-כאפערס ענטלאפען, פון קיינעם נישט אנגעיאגט.

די פיעטרקאווער פאליציי-קאמענדע פיהרט אנ'אויספארשונג.

PRYWATNE POGOTOWIE ŁEKARSKIE

TEL. 12-333 ☛ **ZIELONA № 6.** ☚

Szybka pomoc lekarska.–**PRZEWÓZ CHORYCH**

א ראק-צוזאמענפאהר

(2) אין 3 וואכען ארום, דעם 30 ד. ח. וועט זיך אין לאדז אנהויבען אנ'אלפוילישער צוזאמענפאהר, געווידמעט די פראגען פון היילען די ראק-קראנקהייט.

דער צוזאמענפאהר וועט דויערן 2 טעג.

די גרעסטע צאהל דעלעגאטען וועט זיין פון ווארשא, וועלכע וועלען האלטען 10 רעפעראטען אויף דער אלגעמיינער צאהל פון 20.

דער צוזאמענפאהר וועט זיין ספעציעל געווידמעט פון די איצטיגע ראק-פארשונגען, ווי-אזוי וואס שנעלער צו דערקענען די קראנקהייט, און די אופנים פון איהר היילונג א. א. וו.

א שרפה אין א פאבריק-קוימען

(2) אין דער פאבריק פון ברידער פיאטראווסקי, ד. פוקס און קאמפ. (פיעטריקאווער 141) האט זיך אנגעצונדען דער אש אין קוימען.

פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

ארעסטירט א לאדזער אדוואקאט

פאר מיסברויכען אלס סינדיק פון אנ'אופאדלאשטש-מאסע

(2) אויפ'ן בעפעהל פון פראקוראר מארקאווסקי איז נעכטען ארעסטירט געווארען דער אדוואקאט סטאניסלאוו פרוכטגארטען (פיעטריקאווער 50) פאר מיסברויכען אלס סינדיק פון אנ'אופאדלאשטש-מאסע.

* * *

עס איז אויך ארעסטירט געווארען דער ווינקעל-אדוואקאט רעגענוועטער.

דער שטרייק אין דער פירמע הערשענבערג און האלבערשטאט

(2) דער שטרייק אין דער פירמע „הערשענבערג און האלבערשטאט" (אל. 1 מאי 121) וואס האט זיך אנגעהויבען מיט א צוויי וואכען צוריק, דויערט נאך אלץ.

אויף היינט איז בעשטימט א קאנפערענץ מיט דעם אנטייל פון א.ק.ז.ז.-פארשטייער.

אויך די וואס צאהלען ריטשאלט-שטייער

מוזען פיהרען האנדעלס-ביכער

פיל סוחרים מיינען, אז דאס ארט. 280 פון שטראף-קאדעקס, וואס איז שוין גילטיג אין גאנץ פוילען, און פערפליכטעט אלע סוחרים צו פיהרען האנדעלס-ביכער, איז נישט נוגע די סוחרים, וואס צאהלען ריטשאלט-שטייער.

מיר קענען דעריבער אויפקלערען, אז די פליכט צו פיהרען האנדעלס-ביכער האט נישט קיין שום שייכות מיט דעם ריטשאלט, און אפילו די סוחרים דריטע קאטעגאריע, וואס צאהלען ריטשאלט מוזען אויך איינפיהרען פעראיינפאכטע בוכהאלטעריע, ווייל דאס נייע שטראף-קאדעקס פערפליכטעט דאס.

בכלל איז נויטיג און וויכטיג אז יעדער סוחר, אנהויבענדיג פון דער דריטער קאטעגאריע זאלען פיהרען ביכער פון געשעפט, כדי מען זאל זיי נישט קענען אין פערשידענע פאלען בעשולדיגען אין אזעלכע אונגעזעצליכע האנדלונגען, וואס לויט'ן נייעם שטראף-קאדעקס קומט שווערע טורמע. די ביכער וועלען שטענדיג זיין דער בעסטער דאקומענט צו פערטיידיגען זיך פאר די דראהונגען פון נישט געוויסענהאפטע קרעדיטארען. סוחרים פון דריטע קאטעגאריע קענען פיהרען בלויז די פעראיינפאכטע בוכהאלטעריע.

ווייטערדיגע בעגרענצונגען פאר פרעמדלענדער אין פראנקרייך

(2) לויט אינפארמאציעס פון עמיגראציע-סינדיקאט, איז אין פראנקרייך לעצטענס אריין אין קראפט א געזעץ, וואס איז פערעפענטליכט געווארען דעם 12 פ. ח. לויט וועלכען עס ווערט ווייטער בעגרענעצט די צאהל ארבייטער פרעמדלענדער, וואס קענען בעשעפטיגט ווערען אין אונטערנעהמונגען, וועלכע ארבייטען לטובת דער מלוכה און דעפארטאמענטען, ווי אויך אין אונטערנעהמונגען פאר עפענטליכען געברויך.

איבערגעפאהרען א קינד

(2) אויפ'ן פאביאניצער שאסע, לעם נומער 37 איז נעכטען דורך א פריוואט-אויטא איבערגעפאהרען געווארען דער 11-יאהריגער יאן קראקאוויאק.

ביידע פיס זענען ביים יונגעלע צובראכען, און דער מוח איז דערשיטערט.

א גוסס'ן האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59) ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פארקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וועקלארסעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. אז. וו.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

Dr. med.

Józef Imich

ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז און אוירען-קראנקה.

ארדינאטאר פון קרייז-שפיטאל א. נ. פרעז. מאשטשיצקי.

צוריקגעקעהרט

מאניושקע 1, טעל. 209-97.

ע׳, ס׳איז געווארען א קלייניגקייט
אריינגיין איז שטוב, בינדען און ראבירען...

(2) נעהרנעכטען, האלב 7 אין אווענד האט מען אנגעקלאפט אין דער וואוינונג פון אברהם גרינשטיין (גאוואמיעיסקא 26).

דער 16-יאהריגער שמשון-מענדעל גרינשטיין האט געהערט קלאפען, האט ער געעפענט די טיר.

ער האט זיך אבער נישט בעוויזען רעכט ארומקוקען, ווער די ערב-יום-כיפור-אורחים זענען, ווי די צוויי אריינגעקומענע אומבעקאנטע פער־ שוינען האבען איהם א ווארף געטון אויף דער פאדלאגע, געבונדען איהם, און זיך גענומען תיכף איינפאקען אלץ, וואס עס לאזט זיך נאר.

בשלימות אדורכצופיהרען די ארבייט איז אבער די „אורחים" נישט געלונגען, ווייל עס זע־ נען פלוצים אנגעקומען שטוב-מענשען, און זיי האבען זיך נישט געשטעלט ווארטען, מ'זאל זיי בעטען זיצען...

האבען זיי געכאפט די פיס אויף די פליי־ צעס און זענען אנטלאפען מיט גארנישט — אי־ בערגעלאזט אפילו די פעקלעך מיט די לעצטע חטאים...

פאליציי זוכט זיי.

בעצאהלט, ווי ס׳קומט
ווער ווייסט, צי וועט ער חרטה האבען

(2) דער 24-יאהריגער דניאל לעשניק (פון נאווראט 99) האט זיך א ביסעל אונטערגעלעהנט ס'הארץ מיט א שנעפסעל (ס'איז דאך ב"ה בילינער געווארען!) און אז עס איז איהם געווארען גאר פריילין אויף דער נשמה, האט ער זיך אוועקגע־ שטעלט אויף רוג קאפערניקא און גדאנסקא, און אנגעהויבען צו פערטשעפען פערבייגייער — בפרט פרויען...

צוויי דורכגייער האט די מעשה שטארק פערדראסען, און זיי האבען איהם אזוי מכבד געווען מיט שטעקען, אז אסור — אויב, מ'קאן אזוי דערלאנגען מיט מלקות...

אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד האט מען לעשניק'ן אוועקגעפיהרט אהיים, און אז ער וועט זיך האבען רעכט אויסגעניכטערט, וועט איהם אודא אויך שטארק פערדריסען די מעשה...

א פערגעניגען פון מענשען
צו נעמען און בעפאלען די „גילדערנע פעסלעך"...

(2) אין דער נאכט פון דעם 1. אויפ'ן 2. מאי זענען זיך צוזאמענגעקומען די דריי איינוואוינער פון דארף כאטשיאנאוויצע, געבען ווידזעוו: וואוושע־ ביעץ מארקיעוויטש (31 יאהר), וואצלאוו מאהקיע־ וויטש (21 יאהר) און טאדעאוש אוטשארעק (21 יאהר).

זיי האבען געמאכט א געזעלשאפט, כפל שמונה־ דיגען שנאפס איג'ם דארפס-שענק, און שפעטער אביסעל, אז אין די קעפ האט אנגעהויבען צו טאנצען — האבען זיי זיך אוועקגעשטעלט פער־ טשעפען פעסעל-פאהרער'ס פון א געוויסען קאנטרא־ פערסום-מין...

געטשעפעט און געטשעפעט, ביז איינעם אזא גאסט, יוזעף גורעצקי (פון זייער דארף טאקע) האבען זיי געשפאלטען דעם שארבען און איבערגע־ בראכען א פוס.

הערפאר האט בעכטען דאס קרייז-געריכט ארויס געטראגען א פסק-דין, לויט וועלכען וואוזשיביעץ מארקיעוויטש און טאדעאוש אוטשארעק בעקומען צו 3 יאהר זיצען, און וואצלאוו אוטשארעק ווערט פרייגעשפראכען.

מיט א דלוטע אין בויך
איצט, נאך 7 חדשים האט זיך די דלוטע אפגערופען

(2) פאר'ן קרייז-געריכט האט זיך נעמטען געהאט צו פערענטפערן דער 43-יאהריגער מי־ קאלאי בוים, (פון רודא-פאביאניץ, פאליציי-גאס 3), הלמאי ער האט דעם 28. מערץ ה. י. אויפ־ געשניטען דעם בויך זיין „הארציגען פריינד" און חבר פראנטשישעק פאסטוויגסקי (פון דערזעלבער גאס, נומער 4).

בוים האט זיך מודה געווען, אז ער האט טאקע אזוי זאך געטון, אבער דער „פשיאטשעל" זיינער פאסטוויגסקי האט איהם געטון עפעס ערגערס: ער האט איהם פערפיהרט זיין ווייב...

דער היוצא מדבריגו איז, אז דאס געריכט האט איהם טאקע געגלויבט, און עס האט זיך טאקע אויך געלייגט אויפ'ן שכל, אבער דאך — האט ער בעקומען א יאהר צו זיצען.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטש 20

פייערליכע ערעפנונג פון סעזאן 1932\33

פרייטאג, דעם 14 אקטאבער ה. י.

אונזער גלענצענדער אנסאמבל:

רעגינא צוקער, הערמאן פעניגשטיין

בערטא זאסלאווסקא, עווא שטאקפעדער, ליזא שלאסבערג, לעאן געטליכערמאן, קארל צימבאליסט, אהרן אייזענבערג, יוסף נייווירט א. א.

פרמים קומען.

אכטונג! מיידלעך מיט שטימען, וואס קענען טאנצען ווערען געפאדערט. ווענדען זיך אין „פילהארמאניע" יעדען טאג פון 11 ביז 2.

ערב דער רעדוקציע פון די סעזאן-ארבייטער

(2) כידוע האבען די סעזאן-ארבייטען אין לאדז, לויט'ן מאגיסטראט-פלאן, געזאלט געדויערען ביז'ן 15 נאוועמבער ה. י.

אין שייכות דערמיט. וועלען די ערשטע קינדיגונגען ארויסגעגעבען ווערען שוין דעם 15 ד. ח.

ענטגילטיגע בעשלוסען וועגען דעם דאזיגען ענין וועלען אנגענומען ווערען אויף דער דאנערש־ טאג'דיגער זיצונג פון מאגיסטראט.

דער מאגיסטראט זאל זיך בעמיהען, אז די סעזאנאוועס זאלען האבען אפגעארבייט פולע 26 וואכען, כדי נישט צו פערלירען די רעכט אויף אונטערשטיצונגען, און זיי וועלען דעריבער גע־ קינדיגט ווערען בהדרגה'דיג, לויט'ן זעלבען סדר, וואס זיי זענען אנגענומען געווארען.

אפצייכען-טאג לטובת דעם קרן קימת לישראל
(קאמוניקאט)

דאס ביורא פון קרן-קימת איז שוין צוגעטרע־ טען צו מאכען אלע נויטיגע פארבערייטונגען צום אפצייכען-טאג, וועלכער קומט פאר דעם צווייטען טאג חול-המועד, דעם 18. אקט. לטובת דעם יודי־ שען נאציאנאל-פאנד.

אלע ציוניסטישע יוגענד-ארגאניזאציעס, פרויען פערבאנד „וויצו" און עלטערע ציוניסטישע עסקנים, האבען צוגעזאגט זייער גרייטקייט אנטיילצונעהמען אין דער ארבייט פון אפצייכען-טאג. עס ווערען גע־ מאכט אלע מעגליכע אנשטרענגונגען, אז דער אפ־ צייכען-פערקויף זאל אדורך מיט ערפאלג.

מעלדונג

ארץ-ישראל'דיגע פראדוקטען און אר־ טיקלען, וועלכע זענען אנגעקומען אין „תוצרת ארץ-ישראל", שרודמיעסקא 1.

ארץ-ישראל'דיגע אתרוגים.

ס'איז שוין אנגעקומען ארץ-ישראל'דיגע אתר־ רוגים, לאדזער יודען! דאס יאהר דארפט איהר נישט קויפען קיין אנדערע אתרוגים נאר ארץ-ישראל דיגע. געדענקט, ולקחתם לכם, משלכם. קומט אין „תוצרת ארץ-ישראל", שרודמיעסקא 1 און בע־ זארגט אייך מיט אן אתרוג פון ארץ-ישראל.

ארץ-ישראל'דיגער האניג

דער ארץ-ישראל'דיגער האניג איז בעקאנט אלס דער בעסטער נאטורעלער האניג אין דער וועלט, ספעציעל פון אראנזשען און אקאליפטוס. וועלכער ווירקט זעהר גוט פאר האלז-קראנקהייטען ספעציעל פאר א הוסט און ערקעלטונג.

ארץ-ישראל'דיגער בוימאייל (שמן זית - זך).

איז דער בעסטער אז וויי-קאמסטע אייל פאר פרעגלען, באקען און טריבקען.

ארץ - ישראל'דיגע ראדזינקעס — מאנדלען.

ס'איז אנגעקומען א נייער טראנספארט ארץ־ ישראל'דיגע ראדזינקעס — ספעציעל אויף וויין. ווי אויך מאנדלען, כאלווע.

בצלאל — ירושלים.

ספעציעל פאר מתנות איז אנגעקומען א גרוי־ סער טראנספארט פון פערשידענע ארץ-ישראל'דיגע אויסארבייטונגען פון „בצלאל". יודען דארפען זיכער קויפען פאר זייערע פריינד, קרובים און בעקאנטע נאר פון „בצלאל" זאכען. א גרויסער אויסוואהל פון ארץ-ישראל'דיגע וואנד-בילדער, גרויסע—קליינע.

די פרייזען — רעדוצירט.

די לייטונג פון „תוצרת ארץ ישראל, לאדז, שרודמיעסקא 1.

די מאדערנסטע און בעסטע

מענער=היטען

אין אלע פארבען

צו קאנקורענץ=פרייזען

בעקומט מען נאר ביי

ר. איזראעל (136

דאס בופעט=מיידעל
א סענסאציאנעל=עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

— אידא... אידא... האט די פרוי פראנקענשטיין נאך אלץ געהערט דאס געשריי. אידא... אידא... ווער האט דאס געשריגען, פונקט אזא אידא האט זי געהערט ווען איהר מאן דוד האט זי אמאל גע־ האלזט און געקושט, זי האט דעמאלט נישט שטארק געליבט איהם. אבער פארוואס איז איהר געקומען אויף די געדאנקען גראדע איהר געוועזענער מאן דוד, זי האט נישט געקענט פערגעסען דעם איינדרוק פון דעם דאזיגען געשריי, אויב זי האט איהם ווירקליך געהערט.

— ארנאלד, האט אידא געפרעגט איהר מאן, און ארויפגעלעגט איהר קאפ אויף זיין ארים, האט דער פרעמדער נישט עפעס אויסגעשריגען ווען מיר האבען זיך אריינגעזעצט אין אויטא

— אבער וואס פאלט דיר איין טייערע, דאס איז אונז צו פערטשעפען, פונקט אזוי גוט ווי ער האט געקענט פערטשעפען אויך אנדערע, וואס האסטו זיך אזוי דערשראקען מיין טייערע.

אידא האט זיך נעהנטער צוגעטוליעט צו איהר מאן, אזוי, ווי זי וואלט עפעס מורא געהאט, אזוי ווי ס'וואלט געווען א מעגליכקייט, אז דער פרעמדער זאל זיך נאכאמאל בעווייזען און נאכא־ מאל אויסשרייען אזוי שרעקליך, אזוי אומעטיג אי־ דא... אידא...

די בעגעגעניש האט אויף מיר געמאכט א שרעק ליכען איינדרוק, ארנאלד, איך האב זיך אזוי שטארק דערשראקען, אז איך קען גארנישט צו זיך קומען

— דו ביזט צו עמפינדליך, צופיל אויפגערעגט, דארפסט אביסעל האלטען אין צוים דיינע נערווען.

אידא האט זיך פאקטיש געוואלט בערוהיגען, אבער דאס איז געווען געגען איהר ווילען, זי האט בע קומען קאפוועהטאג פון דעם געשריי וואס האט איהר געברומט אין די אויערען

— מיר וועלען אהיימפאהרען, האט אידא גע זאגט צו ארנאלד, איך וויל מעהר היינט נישט זיין אין גאס.

— — — — — — — — — —

פראנקענשטיין איז געבליבען שטעהן אין גאס מיט אויסגעשטרעקטע הענד, דער אויטא, אין וועלכען ס'האבען זיך אריינגעזעצט אידא מיט ארנאלדן איז שנעל פערשוואונדען געווארען פון זיינע אויגען, ער האט אראפגעלאזען אהנמעכטיג זיינע הענד און האט ווייטער אנגעהויבען צו וואנדערען איבער די גאסען, ערשט נאך א שעה צייט האט ער זיך דערמאהנט, אז ס'ווערט שפעט און אז ער מוז זיך אומקעהרען אהיים.

— ניין האט ער זיך געטראכט, איך לעב און אויך די מענשען וואס איך האב געזעהן זענען גע־ וועזען לעבעדיגע, נישט אנדערש אידא געפינט זיך דא אין בערלין, זי האלט מיך פאר א טויטען און איז צוריקגעקומען צו דעם אויסוואורף, וועלכען זי האט נאך אלץ ליב, אבער וואו זענען מיינע קינדער? צי זענען זיי אויך דא ביי איהם, איך האב אלץ פערלוירען. אלץ, מיין הויז, מיין פרוי, מיינע קינדער, מיין נאמען אלץ פערלוירען, וואס וועט איצט זיין מיט מיר?

פראנקענשטיין איז געגאנגען היינטער דער שטאט, דארט וואו ער האט געוואוינט, צו זיין גרוי־ סער איבערראשונג האט ער ביי זיך אין שטוב געטראפען אדאן, וועלכע איז געווען שטארק אומ־ רוהיג, וואס דוד פראנקענשטיין האט אזוי לאנג געווײלט אין שטאט.

זי האט זיך דערפרייט ווען זי האט איהם דערזעהן און געמאכט איהם פארוואורפען

— איהר זענט זעהר אונפארזיכטיג, האט אדא געזאגט צו פראנקענשטיינען, איהר שפאצירט צו־ פיל. צופעליג קען מען אייך נאך פערהאלטען און ס'קען קומען צו אונאנגענעהמליכקייטען.

— ס'קען נישט קומען, נאר ס'איז שוין גע־ קומען, איך האב היינט שוין געהאט זעהר פיל צרות.

— וואס איז געשעהן? האט אדא דערשרא־ קען געפרעגט?

— איך האב געהאט א מאדנע בעגעגעניש

— וועמען האט איהר געזעהן?

— איך ווייס נישט, צי ס'איז ווירקליך אזוי, צי איך האב דאס אלץ געזעהן אויף דער וואך, אדער מיר האט זיך נאר אויסגעדוכט, נאר גע־ חלומט

— דערצעהלט נאר שנעל, וועמען האט איהר דאס געזעהן? זאגט מיר שנעל, ווייל איך בין שטארק אונגעדולדיג

— איך האב געזעהן אויף דער גאס מיין אייגענער פרוי, מיין אידא...

טרעהרען זענען גערונען פון פראנקענשטיינס אויגען, ער האט זיך נישט געקענט בעהערשען, אז ער זאל נישט וויינען

— אפשר האט זיך אייך נאר אויסגעדוכט? האט אדא געפרעגט [illegible] צו לייקענען, הגם זי האט געוואוסט, אז דאס איז מעגליך

— ניין, מיר האט זיך נישט אויסגעדוכט, איך האב זי געזעהן, איך האב זי אנגערוהרט, איך האב איהר אריינגעקוקט אין די אויגען. מיר האט זיך נישט אויסגעדוכט און נאך מיט וועמען האב איך זי געזעהן.

— אבער בערוהיגט זיך, פראנקענשטיין און אויב יא, און וואס געשעהן? דארפט איהר דאך זיין צופרידען דערמיט

— ניין. איך קען נישט זיין צופרידען דערמיט, ווייל זי איז נישט מעהר מיינע, איך האב זי פער־ לוירען, זי צוזאמען מיט מיינע קינדער, אלץ פער־ לוירען.

אדא האט געזעהן, אז ס'איז נישט דא מעהר וואס צו לייקענען, אז דער גורל האט געוואלט דאס פראנקענשטיין זאל זיך ווירקליך טרעפען מיט זיין פרוי און זי האט געפרובט איהם צו טרייסטען

— איך מוז זאגען דעם אמת, אז איך האב שוין פון לאנג געוואוסט, אז אייער פרוי געפינט זיך אין בערלין, פיל צוליב דעם בין איך אויך דא. אבער פערלאזט זיך אויף די מענשען, אין וועמענס האנד ס'ליגט איצט אייער גורל, זיי זארגען אויך דערפאר, אז איהר זאלט צוריקגעשטעלט ווערען אויף דער מדרגה, אויף וועלכער איהר האט זיך אמאל געפינען, האט נאר עפעס געדולד און אלץ וועט זיך אויסהיילען.

(פארטזעצונג קומט).

א מארד אויף באלוט

(2) אויף מארישינער 13 איז נעכטען אויס־געפיהרט געוואָרען א שוידערליכער מאָרד.

דער דאָרטיגער איינוואוינער פראנצישעק סטאַכלעווסקי האָט זיך צוקריגט מיט'ן בעקאַנטען מעסער־שטעכער יוזעף ריבארסקי פון זעלבען הויז. אין רעזולטאַט פון דער קריגעריי האָט ריבאַרסקי געשטאָכען אויפ'ן טויט דעם 53־יעהריגען סטאַכלעווסקי.

דער מאָרד האָט צווישען די שכנים אַרויס־גערופען א גרויס אויפרעגונג און זיי האָבען דעם מערדער געוואָלט לינטשען, נאָר יענער האָט זיך פערבאריקאַדירט ביי זיך אין שטוב. ערשט פאָלי־ציי האָט דעם מערדער אַרעסטירט און ער ווערט געשטעלט פאַר'ן שטאַנד־געריכט.

אַנ'עקסקורסיע פון אינזשיניערן און טעכניקער קיין ראַטען־רוסלאַנד

אין חודש דעצעמבער ה. י. אָרדענט איין דער פעראיין פון אינזשיניערען אין וואַרשע אַנ'עקס־קורסיע קיין ראַטען־פערבאַנד. די עקסקורסיע וועט דויערן 3 וואָכען. אין איהר וועלען קענען אָנטייל־נעהמען מיטגלידער פון פעראיין, אינזשיניערען, וועלכע געהערען נישט צום פעראיין און אויך אַלע די, וועלכע אַרבייטען אויף די פערשידענע געביטען פון דער אינדוסטריע און טעכניק.

דער אויספלוג וועט זיך בעקענען מיט די וויכטיגסטע דערגרייכונגען פון דער טעכניק אין רוסלאַנד. און וועט אויך אָנבינדען אַ קאָנטאַקט מיט מיט געוויסע צווייגען פון דער סאָוויעטישער אינ־דוסטריע. ספּעציעל האַנדעלט זיך עס וועגען די צווייגען פון דער אינדוסטריע, וועלכע האָבען ביז דעם 1916 יאָהר געאַרבייט פאַר רוסלאַנד.

דער אויספלוג טראָגט אַנ'אינפאָרמאַטיווען טעכ־נישען כאַראַקטער. דער פּרייז פון אויספלוג איז ווי ווייט מעגליך צוגעפאַסט צו די היינטיגע שווערע צייטען.

אַלע אינפאָרמאַציעס קען מען בעקומען אין יעדען טאָג פון 5 ביז 7 אָוועגד און אין דער פער־אינזשיניערען־פעראיין אין וואַרשע, ביעלאַנסקע 18 לישער רייזע־ביוראָ „אָרביס", מאַרשאַלקאָווסקע 153 יעדען טאָג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד, טעל. 11־264.

השבת אבדה

ערב יו"כ האָט מען אויפ'ן בית־עולם אַרויס־גענומען ביי הרב אליעזר יצחק שליטא מייזעל זיין טאַשענזייגער. מען בעט פאַר בעלוינונג דעם זיינער אָפּצוגעבען אויף פּאַסאַוש־שולך 21 צום הרב מייזעל. די סמנים זענען: א גרויסער טאַשענ־זייגער פון 1900 יאָהר „לאָנגין". דער ציפער־בלאַט איז אין צוויי ערטער אָפּגעשפּרונגען, די ווייזערס זענען נישט פון איין פאַסאָן.

אַנ'עפּילאָג, וואס ס'איז געווען צו דערוואַרטען

דער בעקאַנטער, בשעתו באַיקאָט־ענין פון דער פירמע שיכט־לעווער אַקצ. געז. און הויפּטזעכליך די פאַרוואורפען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען דער פירמע דורך דעם פּראָפּעס. פעראיין פון האַנדעלס־טעקסטיל־ און ביוראָ־אַנגעשטעלטע פון דער פּוי־לישער רעפּובליק, וואַרשאַווער אָפּטיילונג, האָט גע־האָט זיין עפּילאָג אין סאָנד־גראָדזקי, 1. קרייז אין וואַרשאַ, דעם 23־טען סעפּטעמבער ה. י. אויף דעם טאָג איז געוואָרען בעשטימט דער טערמין פון די געריכטס־פערהאַנדלונגען צוליב דער דער־לאַנגטער אָנקלאַגע פון דער פירמע שיכט און פער־זענליך דורך דעם ה' שיכט. די בעשולדיגטע האָבען בעלעגט צום געריכטס־פּראָטאָקאָל אַ דעקלאַראַציע, אין וועלכער ס'איז געוואָרען בעמערקט, אַז זיי זע־נען געוואָרען אַרייגעפיהרט אין אַ טעות דורך דריטע פּערזאָנען, זיי ציהען צוריק אַלע געשטעלטע פאָר־וואורפען, דער פירמע שיכט לעווער אַקצ. געז., אַזוי אויך דעם ה' שיכט און דריקען אויס זייער בע־דויערן צוליב דעם פאָרגעקומענעם מיספערשטענדניש.

מיר זענען שטענדיג געווען אין דער מיינונג, אַז די פאָרוואורפען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען דער פירמע שיכט־לעווער אַקצ. געז. זענען נישט בערעכטיגט, בע'עוולה'ן די פירמע, וועלכע איז די בעדייטענדסטע פּלאַצובקע פון פעס־בעאַרבייטונגס־אינדוסטריע אין פּוילען. די באַיקאָט־אַקציע האָט נישט געפונען קיין שום אָפּקלאַנג אין דער פּרעסע אין פּוילען.

פאַר'ן געזונד פון דער פאַמיליע פיהלט זיך יעדע בעל־הבית'טע פעראַנטוואָרטליך. צום ביי־שפּיל ד"ר עשקערס פודינג פאַר זייער פּודינג איז אַ גרויסע פּליכטע אויפנאַהמע, ווייל ער'איז געשמאַקהאַפטיג, נאַהר־האַפט און בישט טייער.

אַ פּעקעל געזונט אויף 3 ביז 6 פּערזאָן.

דאָס גרויסע געווינס פון דער איצטיגער 5־טער קלאַס

150.000 זל. אויף № 65707

איז ווידער געפאַלען אין אונזער גליקליכסטער קאָלעקטור

ס. יאַטקאַ,

פּיעטריקאַווער 22
פּיעטריקאַווער 66
פּאַביאַניץ, פּל. דאַמבער 3.

בירגער! די טויערן פון גליק זענען אָפען פאַר אַלעמען! מיר רופען אייך צו קויפען אונזערע גליקליכע לאָסען בירגער!

6210

בילדער־אויסשטעלונג פון מאוריצי טרעמבאַטש

אויף פּיעטריקאַווער 74, אין די זאַלען פון דער האַנדעלס־באַנק, האָט נאָך אַ לאַנגער הפסקה, אויסגעשטעלט זיינע שאַפונגען דער וועלט־בעקאַנטער קינסטלער מאוריצי טרעמבאַטש.

די אויסשטעלונג נעמט אַרום דעם קינסטלערס אַרבייטען פון די לעצטע 20 יאָהר; ווערק פון נאָך זיין רייפער שאַפערישער תקופה, וואָס האָבען איהם קונה־שם געווען אפילו אין אויסלאַנד.

פון די לייוועגטען ריידען אונז די בילדער מיט זייער אייגנאַרטיגער שפּראַך פון פאַרב; פּע־סאַזשען, פּאָרטרעטען, פרוכטען, בלומען, קינדער־קעפּלעך; אַזאַ רייפקייט אין פאַרבען, אַזאַ עשירות אין טעמען. די רייכע פּראַכט פון סאַלאָן און די אָרעמקייט פון אַרבייטער־שטיבעל, זומעריגע בליהענדע נאַטור־לאַנדשאַפטען און ווינטערדיגע ווייסע שטאָט־גאַסען.

אין יעטוועדער ליניע און יעטוועדען טאָן איז צו דערקענען די האַנד פון מייסטער מיט אַזאַ קענטעניש, מיט אַזאַ בעהערשונג פון טעכניק זענען די בילדער געמאָהלט. ליניע און פאַרב דערגענצען זיך דאָ הארמאָניש ביי דעם מייסטער — פון אימ־פּרעסיאָניזם. עס דאָמינירען אויף דער אויסשטעלונג דעם קינסטלער'ס עלטערע אַרבייטען; זאַכען פון אַ קרעפטיגען פּענדזעל־שטריך פון אַ פּלאַסטישער שטאַרקייט און קינסטלערישען פערנעהם.

בעזונדערס הייבען זיך אַרויס די בילדער: „דער אויטאָ־פּאָרטרעט" פול מיט אויסדרוק און מאָהלעריש. „אין ווינקעל פון אַרבייטס־צימער" גע־האַלטען אין געדעמפּטען כמעט קלאַסישען טאָן. „פראַגמענט פון אַ בילד" צוויי אָרעמע קינדער צו־געטוליעטע צו זיך אין ווינקעל פון גרויען חדר. און נאָך די בילדער פון בלומען, כמעט קליינע סימפאָניעס פון פאַרבען, פּלאַסטיש און לעבעדיג ביז צו אילוזיע.

די אויסשטעלונג צון מאוריצי טרעמבאַטש מאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק אויפ'ן בעזוכער, כאָטש עס פעהלען דאָרט די הויפּט שאַפונגען זיינע; די ווערק פון זיין לעבען, ווי „יאַנקעל צימבאַליסט", „מאַרטיראָלאָגיע" און אַנדערע, וואָס געפינען זיך אין די בילדער־גאַלעריעס און אין בעזיץ פון די ראָדזיווילס און אַנדערע מאַגנאַטען, ווערק וואָס האָבען זיין נאָמען צוטראָגען ווייט איבער די גרעניצען פון לאַנד אייננעשטעלט אין איין רייהע מיט די גרעסטע קינסטלער פון יענער צייט.

די אויסשטעלונג פון קינסטלער וואָס איז אונזער בן עיר און האָט אין לאָדז זיין נאָמען פערבונדען „דאַרף אין די קרייזען פון אַלע קונסט־ליבהאָבער געפייערט ווערען ווי אַ וויכטיגע גע־שעהעניש.

פ. ל. ג.

די „ווילנער טרופּע"

ווי עס איז שוין געווען געמאָלדען, עפענען די „ווילנער" דעם היי־יאָהריגען ווינטער־סעזאָן אין יודישען קאַמעראַל־טעאַטער.

מיר ווערען אינפאָרמירט, אַז די „ווילנער" פערנעמען זיך גאָר גרויס אין דעם קליינעם־אין שטח־טעאַטער. דאָס טעאַטער איז אינגאַנצען רע־נאָווירט געוואָרען אַזוי, אַז ער זאָל זיין געמיטליך און בעקוועם.

די טרופּע איז אַ חוץ די שוין בעקאַנטע דעם לאָדזער טעאַטער־עולם. קאָמפּלעטירט און פער־שטאַרקט געוואָרען מיט נייע שוישפּילער.

ס'איז אויך איינגעלאַדען געוואָרען דער סאָ־לענטפולער יונגער רעזשיסער יעקב ראָטבוים, וועלכער האָט זיך שוין פּררעקאָמענדירט פאַר'ן היגען יודישען טעאַטער עולם מיט זיינע פריער־דיגע אויפפיהרונגען.

אלס ערעפנונגס־פּרעמיערע — ווערט געגעבען פּעטער־מאַרטין לאַמפּעלס בעריהמטע פּיעסע „בונט אין אויסבעסערונגס־הויז".

היינט קאָנצערט פון יערזשי גאַרדא

היינט טרעט אויף אין פילהאַרמאָניע דער הערליכער באַריטאָן פון דער איטאַליענער אָפּערע יערזשי גאַרדא, וועלכער האָט געפייערט גרויסע טריומפען אין אויסלאַנד.

אלס אקאָמפּאַנימענט און סאָליסט אויפ'ן היינטיגען קאָנצערט טרעט אויך אַרויס דער בע־ריהמטער פּיאַניסט דזשעק מאַרמאָר.

קאָנצערט פון אלפרעד העז

דער קאָנצערט פונם בעריהמטען פּיאַניסט אלפרעד העז, קומט פאָר דעם היינטיגען דאָנער־שטאָג, דעם 13 10 אין פילהאַרמאָניע־זאַל.

דער בעריהמטער קינסטלער וועט שפּילען די שאַפונגען פון: שאָפּען, בעטהאָווען, ליסט שומאַן א. א.

„מאַטא האַרי"

ראָם הערליכע בילד אין „קאַסינאָ"

פרייטאָג 12 ביינאַכט איז ספּעציעל פאַר לאָד־זער זשורנאַליסטען דעמאָנסטרירט געוואָרען אין „קאַסינאָ" דאָס נייע בילד „מאַטא האַרי" — אַ בילד פון דער סודות'פולער שפּיאָנקע און זעלטענער טענ־צערין מאַטאַ האַרי, וועלכע איז אין 1917 דער־שאָסען געוואָרען אין פּאַריז.

דאָס בילד איז זעהר שפּאַנענד און די אויס־פיהרונג — אַנ'ערשטקלאַסיגע.

בעזונדערס און אויסערגעוועהנליך אינטערע־סאַנט פּרעזענטירט זיך די וואונדערבאַרע גרעטאַ גאַרבאָ אין דער טיטול־ראָליע, וועלכע האָט אין דעם דאָזיגען בילד געשאַפען איהר אינטערעסאַנטסטע און צייטיגסטע קרעאַציע.

צירק סטאַניעווסקי אין לאָדז

נאָך לאָדז איז געקומען אויף אַ גאַנץ קורצע צייט סטאַניעווסקי־צירק. אין פּראָגראַם די גרעסטע וועלט אטראַקציעס. עס וועלען אנטייל נעהמען טרו־פּעס כינעזער, יאַפּאַנער, אַראַבער, טערקען א. א. דרעסורן פון העלפאַנטען, מאַלפּעס, קעמלען און זעברעס. דער צירק געפינט זיך אויף שענקעוויטשאַ רוג טראַגוטאַ.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 11־טען אָקטאָבער

11,50 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופט־פליה־קאָמוניקאַציע, 11.58 צייט־סיגנאַל, 12,10 טעגליכער פּרעסע־איבערזיכט, 12,20 גראַ־מאָפאָן־פּליטע, 12,40 מעטעאָראָלאָגישער קאָמו־ניקאַט, 12,45 גראַמאָפאָן־פּליטען, 1.55 ספּאָרט־קאָמוניקאַט, 4 רעפּעראַטען, 5 נאָכמיטאָג־קאָנצערט 6 לייכטע מוזיק, 6,55 פערשידענעס, 7,15 קאָמו־ניקאַט, 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנ־דעלס־קאַמער רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, 7,30 פעליעטאָן, 7,45 ראַדיאָ־פּרעסע, 8 אוידיציע, 8,50 ספּאָרט־ידיעות, 8,55 ראַדיאָ־פּרעסע, 9 קאָנצערט, 10 ליטעראַרישע פּערטעלשעה, 10,15 טאַנץ־מוזיק, 10,55 מעטעאָראָלאָגישער און פּאָליציי־קאָמוניקאַט, 11 טאַנץ־מוזיק.

אויסלאַנד

7.25 וויען — אָפּערע, 7,35 מאָנאַכיום — אָפּערעטקע, 8 האַמבורג — סימפאָנישער קאָנצערט, 8,30 מיילאַנד — אָפּערעטקע.

די גרעסטע וועלט־חכמים וועגן דער פרוי

א סענסאַציאָנעל זאַמעלבוך, וואס איז ערשינען אין אמעריקא

„די מיינונגען פון די גרעסטע חכמים אין דער וועלט וועגן דער פרוי". אונטער דעם נאָמען איז אין אַמעריקע ערשינען נישט לאַנג אַ בוך. ווער ס'איז דער מחבר איז נישט בעוואוסט. דאָס בוך איז אַנאָנים. און אייגענטליך איז קיין אויטאָר נישט פאַראַן, עס איז נאָר דאָ אַ צונויפשטעלער. מ'דאַרף רעכענען, אַז דער מענש האָט פיל געליטען אין זיין לעבען פון פרויען, אויב איהם איז געקומען אין קאָפּ אַריין צונויפצושטעלען אַזאַ בוך.

אין דעם בוך זענען געזאַמעלט מיינונגען וועגן פרויען פון פּלאַטאָן, אַריסטאָטעל, עווריפּיד. מיקעל אַנדזשעלאָ, לייבניץ, מאָנטען, געטע, שעקספּיר, לוטער, דאַנטע, נאַפּאָלעאָן, בייראָן, שאָפּענהויער, ביסמאַרק, טאָלסטאָי, עדיסאָן א.א.וו., א.א.וו.

די מיינונגען, וואָס זענען וועגן דער פרוי צונויפגעקליבען אין דערמאָנטען זאַמעלבוך, קאָנען רעזומירט ווערען אין די פאָלגענדע ווערטער: די פרוי — דאָס איז א שטן פון גיהנם.

עס איז נישטאָ קיין שלעכטע מידה, וואָס זאָל איהר נישט ווערען צוגעשריבען, עס איז נישטאָ קיין פאָרוואורף, וואָס זאָל איהר נישט געמאַכט ווערען. די פרוי איז פאַלש, ליסטיג, נאַריש, קליינליך, צושטרייט.. איבריגענס ס'איז דען מעגליך אויסצורעכענען אַלע חסרונות פון דער פרוי? דער צעטעל וואָלט דאָך קיין סוף נישט געהאַט.

איינציגע אָפּאָריזמען זענען בעצייכענט מיט דער בוכשטאַב איקס. זיי געהערען מסתם צום צונויפשטעלער פון זאַמעלבוך אַליין. לויט זיי קאָן מען אורטיילען וועגען זיינע שטימונגען.

גאָט האָט בעשאַפען די חיות אום דאָנער־שטאָג, דעם מענש אום פרייטאָג. פיל געלעהרטע האַלטען, אַז די פרוי איז בעשאַפען געוואָרען דווקא אום דאָנערשטאָג...

די פרויען זענען לויט דער נאַטור זייערער צושטרייט. דערמיט ערקלערט זיך, וואָס זיי זאָגען אַמאָל אמת אויך.

ווען מען זאָל מאַכען א דין וחשבון פון אַלע אומגליקען, וועלכע האָבען פּאַסירט אין דער וועלט אַ דאַנק דער שולד פון דער פרוי, דאַן וואָלט קיי־נער מעהר נישט בעהויפּטעט, אַז דאָס גרעסטע אומ־גליק אין דער וועלט איז מלחמה.

איין ניו־יאָרקער זשורנאַליסט לעגט פאָר צו־נויפצושטעלען א געגענזאַמעלבוך. לויט זיין מיינונג, קאָן מען ביי די זעלבע דענקער און חכמים גע־פינען גאָר אנדערע מיינונגען וועגען דער פרוי, יעדענפאַלס אַזעלכע, וואָס זאָלען פאַר דער פרוי נישט זיין אַזוי בעליידיגענד. ווידער מיט קריטיק, א בעקאַנטע אַמעריקאַנער ראָמאַניסטקע, דראָהט צונויפצושטעלען אַ זאַמעלבוך מיט מיינונגען, וועל־כע פרויען האָבען אַרויסגעזאָגט וועגען מענער.

ביז וואָס ווען האָט דאָס בוך א גרויסען ערפאָלג און ווערט פערקויפט מאַסענווייז. ווייזט אויס, עס פעהלט נישט קיין פרויען־פיינד אין אַמעריקע.

היינט פּרעמיערע! טראַגעדיע פון מענשליכע ליידענשאַפטען אין פילם־מייסטערווערק ERYK POMER פּראָדוקציע א. ג.

אויספאַרשונג

Jean Verier Anna Bella

אנהויב אין געז. טעג 430 נאָכמ., שבת און זונטאָג — 1 אַ זייגער בייטאָג.

הנחה־בילעטען זענען גילטיג אהן בעגרענצונגען.

דער ריזיגער אייראָפּעאישער צירק, — דער גרעסטער אין פּוילען

CYRK STANIEWSKICH

אַבטיילונג I. איז אָנגעקומען קיין לאָדז נאָר אויף אַ קורצע צייט.

די ערעפנונג אויפ'ן פּלאַץ ביי שענקעוויטש און טראַגוטאַ הייגט, 8,30 אָוו.

שבת, זונטאָג מאָרגען 2 פאָרשטעלונגען: 4 נאָכמ. און 8,30 אָוונד. אויף דער נאָכמ.־פאָרשט. רעדוצירטע פּרייזען ביז אויף אַ העלפט. ביים צירק א אייגענע ריזיגע מענאַזשעריע.

דער צירק איז בעהייצט.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליסעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט ארויין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע היילבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעווינר בעווייזיגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייזונגען מיט היילגארטעטען און פאר ראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונגעדינגט נויטיג. די פלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם ה' ד"ר. י. ראפאפארט, דעם ספעציאליסט פון דער היילארטאפעדיע, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, דאנק איך הערצליך פאר'ן אפערטעווען מיין קינד פון א שווערער פערקריפלונג (פאראליוש פון די פיס) דורכ'ן פערלעגען א ספעציעלען היילארטאפעדישען גארסעט לויט זיין מעטאדע. דאס קינד איז איצט געענדליך געזונד און גלייך.

(–) **Szklarowie.**

ז'שיראנדאלעז

עלעקטרישע אין די מאדערנסטע פאסאנען לויט'ן אויסלענדישען סטיל אין א גרויסען אויסוואהל

עמפפעהלט

די לאמפען-פאבריק

B-CIA LAJB

Łódź, Zgierska 9, tel. 164-95

מיר עמפפעהלען א גרויסען אויסוואהל פון זעמטליכע ראדיא-אפאראטען פון דער בערימטער וועלט-מארקע

Mende-Radjo

DRESDEN

זאווי זעמטליכע ראדיא-טיילען

קאמוניקאט.

ס'ווערט בעקאנט געמאכט דער ג' קונדשאפט, אז פון דעם 1 סעפטעמבער ד. י. איז אין אונזער שטאט געעפענט געווארען אויף

11 ליסטאפאד 3 (קאנסטאנטינער), טעל. 129-98

א בישריפטען-ביורא א. פ.

„PORADNIA KUPIECKA"

א בעראטונג און א ביטע שרייבען קאסט נור 1 זל.

די לייטונג פון דער אינסטיטוציע האט איבערגענומען דער בעקאנטער אין די היגע סוחרישע ספערען ג. דירעקטאר פון צענטר. סוחרים-פערבאנד ה' מ. ארבאך.

ווי מיר זעהען פון דעם אויבען, גיט די נייטרדעפענטע ביורא די פולע גאראנטיע, אז אלע, וועלכע וועלען זיך צו איהר ווענדען וועלען פולשטענדיג צופרידען זיין און ווייטער נאך רעקאמענדירען אנדערע.

סכות

פון טישלער-ברעטער אויף אפנוץ און צו פערקויפען ווי אויך פערטיגע דיקסטען-סכות אויף באלקאנען צו זעהר ביליגע פרייזען אין ברעטער-סקלאד אויך ברעטער און לאטעס אויפ'ן פוד פולנאצנא 12. 6725

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים,

לאדז, בארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו האסורענע-פרייזען.

נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

א פריזיר-אנשטאלט פיעטריקאווער 60 אין הויף.

צוליב'ן הערשענרען קריזיס זענען די פרייזען בעדייטענד רעדוצירט. ראזירען מיט קעלניש-וואסער 30 גר., שערען 50 גר., קאפ-וואשען 40 גר.; אין דאמען-סאלאן שערען דאמען 70 גר. קאפ-וואשען 1 זל., מאניקיור 60 גר. אנדולאציע 1 זל. בוטע זיך איבערצייגען. 192

מעלדונג.

היינט, דינסטאג, 8 אווענד ווערט פאר-קימען אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין, פיעטריק. 10 א פערזאמלונג פון די גלויביגע פון דער פירמע

Br. I. i Sz. Buskowada i S-ka w Łodzi

אלע, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין דער אקציע געגען דער פירמע, ווערען געבעטען אין זייער אינטערעס פינקטליך צו קומען. 6202

צאהן-ערצטע

J. Byteński i R. Byteńska

11-טען ליסטאפאד 5 (קאנסטאנטינער)

צוריקגעקעהרט.

נעהמען אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד. פלאמבירען און מאכען ציין.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע וואוינונגען אין אלטע און אין נייע הייזער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף מאנאטליכע דירה-געלד געוועלבער, געשעפטס- און פאבריקס-לאקאלען, מעבלירטע צימערן, הייזער, ווילעס, פלעצער פון פערשידענע פרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. באר דורך דער ביורא „לאקום" פיעטריקאווער 79 פראנט 2 שטאק, טעל. 29-164 וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד. דאס ביורא איז טעטיג פון 8 פריה ביז 8 אין אווענד.

פרייע פאסטענס

א קוואליפיצירטער אפערמאשינער צו דאמסקע דזשעטשינע ווערט געזוכט אויך א האנד-נייהערין. פעפער גאס 16 גרונדמאן. 6220

קוואליפיצירטע דאמען-מאגאזין-שטיק-ארביי-טער ווי אויך האנד-נייהערינס קענען זיך מעלדען פון זאפארט. צ' ערפאהרען אין אדם 6228

פערשידענעס

Zaginął weksel na sumę zł. 125.— wystawiony w Lwowie 30/8 1932 r. płatny 25/10 1932 wystawca Ryfka Silber na zlecenie: Kurc i Szapiro. Weksel niniejszy unieważnia się. Uczciwy znalazca zechce zwrócić powyższy weksel do M. Blumsztajna, Łódź, Piotrkowska 27. 6221

Naftusię Truskawiecką — unikat balneologiczny —

שיקט ארויס די געזונדהייטס-פערוואלטונג אין טרוסקאוויעץ אין פלעשלעך 1 1 0.7 אין קעסטלעך צו 25 און 50 פלעשלעך. „Naftusia" איז אויך צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד אפטעטשנעס אין פוילען. 7309

חדר „תורה ודת"

עם גן-ילדים

פל. וואלנאשטשי 6 (נייע שטאט)

מאכט בעקאנט דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט ווערט דאס חדר צום נייעם שול-יאהר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפולקאמט אויף אלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.

איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאהר 1932/33 אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאר יעדען טאג פון 1-9 בייטאג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו סווערט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען!

קינדער פון 4 ביז 8 יאהר ווערען אהיים-געפיהרט דורך א ספעציעלען מענש.

צוליב'ן קריזיס – הנחה-פרייזען.

אלע דארפען וויסען

אז די פירמע

פערדער זגערזשער 7

לוטאמירסקא 2 און זגערזשער 20

איז די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אמביליגסטען צו קויפען

דאמען- און מענער-היטען

פון די נייעסטע פאסאנען און מאדערנסטע קאלירען, און גלייכצייטיג ווערט אנגענומען צו איבערפאסאנירען מענער- און דאמען-היטען פון גאר אלט אויף געגצליך ניי און אלעס צו ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג.

געדענקט די אדרעסען!

Dr. med **REICHER**

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג

קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9 – 1 בייטאג.

SALON DAMSKI

p.f. „LEON"

Wólczańska 61,

front, II p.

ONDULUJE i STRZYZE PO CENACH BARDZO NISKICH,

bo w prywatnym mieszkaniu.

Uwaga: Wyuczam **tanio ondulację** nowoczesnym sposobem.

Manicur 60 gr.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען.

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „משארי") טעל. 72-134

נעהמט אן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אווענד

Dr. med. **Haltrecht**

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5-9 אווענד. זונטאג פון 10-1 בייטאג. פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

ר'עטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 33-116

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליסטען.

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן. ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל. צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא ווי אויך וויזיטען אין שטאט. רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע. עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

Dr. me

M. TAUBENHAUS

פרויען- און אקושעריע-קראנקהייטען

זגערזשער 11, טעל. 09-246

נעהמט אן פון 1–3 און פון 5–8 אוו.

יעדער איינציגער

האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00-191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

ביליגער ווי איבעראל

אויפ'ן ווינטער-סעזאן פעלד-בעטלעך פון אייגענער אויסארבייטונג. ניקעל-בעטען, פאטענט-מאטראצען, קאזעטקעס און טאפטשאנעס, קינדער-בענקלעך, אייזערנע צוזאמענלייג-בעטלעך, מאטראצען-סטארס-וועגעלעך צו פאבריקס-פרייזען אין א גרויסען אויסוואהל עמפפעהלט

KRAJOWA CENTRALA ŁóŻEK

66 Piotrkowska 66

פאדערט איבעראל די בעוואוסטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע „CENTRA"

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער-מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט — פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „

נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „

נעקראלאגען-20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אויסער דער שטארט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufmen
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.